

Täysistunto

Torstai 3.2.2022 klo 16.00—21.14

3. Ilmastovuosikertomus 2021

Kertomus K 18/2021 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 11/2021 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 11/2021 vp. Nyt päätetään kannanotosta kertomuksen johdosta. — Keskustelu, valiokunnan puheenjohtaja edustaja Sipilä.

Keskustelu

17.01 **Juha Sipilä kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt käsittelyssä oleva ilmastovuosikertomus on kolmas ilmastolain mukainen eduskunnalle annettu raportti päästövähennystavoitteiden toteutumisesta ja niiden saavuttamisen edellyttämistä lisätoimista. Ympäristövaliokunta on mietinnön laatimista varten saanut perusteelliset lausunnot maa- ja metsätalousvaliokunnalta, liikenne- ja viestintävaliokunnalta ja talousvaliokunnalta. Laaja käsittely eri valiokunnissa ilmentää ilmastovuosikertomuksen sisällön laaja-alaisuutta ja edistää laajaa keskustelua eduskunnassa vuosittain.

Ilmastolaki edellyttää nykymuodossaan vain teknistä raporttia päästövähennystavoitteiden toteutumisesta, mutta kertomusta on jo kehitetty eduskunnan hyväksymien aiempien lausumien mukaisesti strategisempaan ja kokonaisvaltaisempaan suuntaan. Valiokunta pitää tätä erittäin hyvänä ja katsoo, että kertomus on jo nyt varsin käyttökelpoinen politiikkatyökalu, joka parantaa sekä päättäjien että kansalaisten mahdollisuuksia osallistua ilmastopoliittiseen keskusteluun. Ilmastotoimien onnistumisen vuosittainen raportointi helposti ymmärrettävässä muodossa on yhä tärkeämpää, kun tavoitteemme hiilineutraalisuudesta edellyttää päästövähennyksiä kaikilla sektoreilla.

Valiokunta kiittää kertomuksen kehittämistä kokonaisvaltaisemmaksi. Siihen on sisällytetty aiempaa paremmin tiedot päästökehityksestä päästökauppa-, taakanjako- ja maankäyttösektoreilla ja arvioitu toimien riittävyttä suhteessa tavoitteisiin. Mukaan on otettu myös arviot kulutusperäisistä päästöistä, hiilikädenjäljestä, taloudellisista ja muista vaikutuksista sekä käsitelty perusteellisemmin sopeutumista, kuntien roolia, julkisten hankintojen merkitystä ja kiertotaloutta.

Raportin laatimiseen kohdistuu jatkuvia kehittämistarpeita ja uusia ideoita. Itse katson, että nykyinen raportoinnin taso ja laajuus on riittävä. Se antaa kansanedustajille riittävän kuvan tehdyistä ilmastotoimista ja niiden vaikutuksista. Liikaa paisuvaan raporttiin ministeriössä käytettävä aika on tietysti pois jo tehtyjen päätösten toimeenpanosta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

Uusi ilmastolaki tullaan antamaan eduskunnalle kuluvana vuonna, ja sen keskeisenä tavoitteena olisi varmistaa, että Suomi saavuttaa hiilineutraalisuuden viimeistään vuonna 2035, jonka jälkeen tähdättäisiin hiilinegatiivisuuteen. Uutena kokonaisuutena ilmastolaikiin otetaan mukaan maankäyttösektori. Ilmastovuosikertomus on myös lainuudistuksen näkökulmasta erittäin tärkeä työväline eduskunnalle, sillä se antaa yhä paremmat mahdollisuudet seurata säännöllisesti kansallisen ilmastopolitiikan toimeenpanoa, käydä keskustelua tilannearvion pohjalta ja ennen kaikkea vaikuttaa ilmastopolitiikan kokonaisuuteen.

Arvoisa puhemies! Ilmastovuosikertomuksen pääviesti on, että päästövähennystoimia tarvitaan kaikilla sektoreilla ja toimialoilla. Erityisesti taakanjakosektorin vuoden 2030 tavoite on haastava. Valiokunta muistuttaa, että hiilinegatiivisuuteen on hyvä varautua jo nyt tehtävissä päätöksissä, sillä hiilineutraalius on vain välitavoite. Ymmärrys pitkällä aikavälillä tarvittavista ratkaisuista edistää siirtymän kustannustehokkuutta, ennakoitavuutta ja oikeudenmukaisuutta. Kokonaisuuden hallitsemiseksi tarvitaan siten monipuolisesti siirtymää tukevien ohjauskeinojen, esimerkiksi veroratkaisujen ja kannustinjärjestelmien, kuten avustusten, kehittämistä päästövähennysten kirittämiseksi niin liikenteessä, lämmityksessä kuin maataloudessakin.

Valiokunta korostaa ilmastopolitiikan ja elinkeino- sekä talouspolitiikan tiivistä yhteyttä ja erityisesti ilmastopolitiikan merkitystä myös investointien ja kilpailukyyn lähteenä. Investoinnit ilmastoteknologiaan ja -ratkaisuihin ovat kannattavia, kun vähähiilisten tuotteiden markkinoiden arvioidaan kasvavan seuraavien vuosikymmenten aikana merkittävästi. Siten ilmastopolitiikka edistää myös talouden ja työllisyyden kannalta myönteistä kehitystä, ja tämä on teknologiamaa Suomelle suuri mahdollisuus.

Siirtymävaiheessa on myös toimijoita, jotka kärsivät ilmastopolitiikasta. Siksi siirtymä hiilineutraaliin yhteiskuntaan tulee tehdä sosiaalisesti ja alueellisesti oikeudenmukaisella tavalla. Ilmastotoimien haitallisia tulonjakovaikutuksia tulee kompensoida etenkin pienituloisille ja haavoittuvassa asemassa oleville.

Ympäristövaliokunta on asiaa käsitellessään kuullut myös nuorten ääntä. Oikeudenmukaisen siirtymän tavoite korostaa myös ylisukupolvisten näkökulmien vahvaa painoarvoa. Nuorten Agenda 2030 -ryhmä nostaa lausunnossaan esiin muun muassa, että ilmastopolitiikkaan tulee kuulua olennaisesti myös uudelleen kouluttautumis- ja työllisyysmahdollisuuksien takaaminen kaikille. Ilmastovuosikertomus edistää osaltaan nuorten vaatimaa avointa tiedottamista ilmastopoliittisista toimista ja nuorten roolin vahvistamista. Ilmastopolitiikan laaja yhteiskunnallinen hyväksyttävyys vaikuttaa lopulta koko ilmastomuutoksen hillitsemisen onnistumiseen.

Arvoisa puhemies! Mietintöön sisältyy yksi vastalause.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Emma Kari.

17.08 Ympäristö- ja ilmastoministeri Emma Kari: Arvoisa puhemies! Hienoa, että pääsemme heti vuoden alkuun puhumaan ilmastotyöstä, niin viime vuonna tehdystä kuin tänä vuonna vielä edessä olevasta. Aluksi haluan kiittää ympäristövaliokunnan puheenjohtajaa valiokunnan mietinnön kattavasta esittelystä sekä koko valiokuntaa perusteellisesta työstä vuoden 2021 ilmastovuosikertomuksen parissa.

Ympäristövaliokunnalla on ollut keskeinen rooli vuosikertomuksen kehittämisessä. Nyt käsitellyssä oleva kolmas vuosikertomus muun muassa koskee kaikkia ilmastopäästöjä ja tarkastelee entistä strategisemmin ilmastotoimien riittävyyttä — kiitos valiokunnan aiem-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

pien kehitysehdotusten. Kehitysehdotukset on huomioitu myös ilmastolain uudistuksessa, josta annamme hallituksen esityksen maaliskuussa. Ensi kesänä annettavassa neljännessä ilmastovuosikertomuksessa pyrimme erityisesti kiinnittämään huomiota sen viestimiseen ja tunnetuksi tekemiseen laajalle yleisölle.

Vuosikertomuksen sisällöllistä kehittämistä tullaan myös jatkamaan. Ympäristövaliokunta esittää, että jatkossa kertomuksessa nostettaisiin enemmän esiin ilmastopolitiikan merkitystä investointien ja kilpailukyvyn lähteenä. Tämä on tärkeä huomio. Suomalaiset yritykset näkevät ilmastotyön tulevaisuuden menestyksen kulmakivenä. Puhtaille ratkaisuille on maailmalla huimasti kasvava kysyntä, johon yrityksemme voivat vastata. Puhtaiden ratkaisujen investointisuunnitelmista kuullaan hyviä uutisia lähes päivittäin. Esimerkiksi Harjavaltaan päätettiin tällä viikolla rakentaa Suomen ensimmäinen vihreän vedyn tuotantolaitos, SSAB on aikaistamassa hiilettömän teräksen valmistusta, ja viime vuonna tuulivoimaa rakennettiin yli miljardin euron arvosta.

Valiokunta ehdottaa myös osuvasti, että Suomen ilmastotyön vertailu muihin EU-maihin tai globaaleihin ilmastotoimiin voitaisiin sisällyttää vuosikertomukseen. Onkin tärkeää muistaa, että koko maailma liikkuu nyt ilmastokriisin torjumiseksi. Muutokset ovat nopeita. Kun hallituskauden alussa asetimme Suomen hiilineutraaliustavoitteeksi vuoden 2035, se oli maailman kunnianhimoisimpia tavoitteita. Nyt Euroopan maista ainakin Saksalla, Ruotsilla, Tanskalla ja Isolla-Britannialla on Suomea tiukempi päästövähennystavoite.

Kiitän valiokuntaa myös ilmastovuosikertomuksen valmistelun resurssien tärkeyden painottamisesta. Vuoden 2022 suurin ilmastotyön merkkipaalu on maaliskuussa annettava esitys ilmastolain uudistamisesta. Maaliskuussa hallitus tulee myös viimeistelemään asiantuntija-arvioihin nojautuen keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman. Kaksi muuta keskeistä ilmastosuunnitelmaa — eli päästökauppasektoria koskeva ilmasto- ja energiastategia ja uusi maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma — tullaan viimeistelemään myöhemmin keväällä ja antamaan eduskuntaan valtioneuvoston selontekona. Keväällä tullaan myös perustamaan parlamentaarinen seurantaryhmä ilmastopolitiikan suunnitelmallisen toimeenpanon tueksi. Edessä onkin siis Suomen ja hiilineutraaliustavoitteen kannalta työntäyteinen mutta sitäkin tärkeämpi vuosi. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kinnunen, Mikko.

17.12 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitos puheenjohtaja Sipilälle ja ministeri Karille selkeistä esittelyistä. Ilmastovuosikertomus antaa meille hyvät mahdollisuudet seurata säännöllisesti kansallisen ilmastopolitiikan toimeenpanoa, käydä keskustelua tilannearvion pohjalta ja vaikuttaa ilmastopolitiikan kokonaisuuteen ja suuntaan. Tämä on kolmas kertomuksemme.

Tämä kehittyä entisestään, kun nykyiset tilastointi- ja raportointimallit saadaan vielä paremmin palvelemaan ilmastopolitiikan seurantaa ja tätäkin kertomusta. Yhteisistä tiedon tuottamisen ja raportoinnin periaatteista sopiminen helpottaisi yhteismitallisen ilmastotiedon tuottamista. Tiedot tahtovat nykyisin olla vähän hajallaan eri paikoissa. Tarvitsemme oikea-aikaista tietoa helposti ymmärrettävässä muodossa. Olisiko raporttia syytä jopa tiivistää, jotta se palvelisi päätöksentekoa entistä paremmin?

Kertomuksen iso viesti on lopulta positiivinen, kun Suomen päästöt laskevat. Vuonna 20 laskua oli 9 prosenttia. On tehty oikeita toimia. Päätöksiä ja ratkaisuja tarvitaan kuitenkin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

kin edelleen. Hallitusohjelman mukaan Suomen tavoitteena on olla hiilineutraali 2035 ja hiilinegatiivinen pian tämän jälkeen. Kuten valiokunnan puheenjohtaja Sipilä totesi, investoinnit ovat kannattavia, kun vähähiiliset tuotteet lisääntyvät tulevina vuosina merkittävästi. Tämä on Suomelle teknologiamana suuri mahdollisuus.

Arvoisa puhemies! Suomi on Euroopan maaseutumaisin maa: valtaosa pinta-alastamme on maaseutua, joka kolmas asuu maaseudulla, raaka-aineet sijaitsevat maalla. Maaseudulla välimatkat ovat pitkät. Niinpä on aivan ymmärrettävää, että liikennesektorin päästöt ovat merkittäviä. Ne muodostavat 40 prosenttia koko taakanjakosektorin päästöistä.

Suomen autokanta on tällä hetkellä Euroopan vanhimpia. Tuoreen tiedon mukaan suomalaisen auton keski-ikä on lähes 13 vuotta. Uudet autot kuluttavat vähän, mutta ovat Suomessa edelleen hyvin kalliita — monelle liian kalliita. Tarvitsemme kannustimia uudempien autojen hankintaan, emme korotuksia liikkumisen hintoihin.

Vanhasta autosta voi myös tehdä vähäpäästöisemmän muuntamalla auto kulkemaan esimerkiksi biokaasulla. Muutos maksaa nykyisin reilut 2 000 euroa — kun muutokseen saa puolet tukea, monen kannattaa se tehdä. Tankkaaminen halpenee satasesta noin 25 euroon. Biokaasuja ei saa leimata välivaiheen ratkaisuksi, koska olosuhteet eri puolilla Eurooppaa ovat hyvin erilaisia. Meillä on paljon hyödyntämätöntä biomassaa, jonka voimme ottaa kestäväällä tavalla käyttöön. Biokaasun tuottamista kannattaa tukea. Tarvitsemme lisää myös biokaasun jakelupisteitä eri puolille Suomea.

Lisäksi julkista liikennettä voitaisiin monissa kasvukeskuksissa kehittää merkittävästi. Tässä katseet kohdistuvat kuntasektoriin, joka voi asiasta huolehtia.

Arvoisa puhemies! Ilmastovuosikertomuksessa käsitellään myös maataloutta. Maatalouden päästöt ovat raportin mukaan pysyneet suunnilleen ennallaan. Suomalainen ruoka on maailman parasta. [Perussuomalaisten ryhmästä: Kohta loppuu perunat!] Se on puhdasta, lähellä ja kestävästi tuotettua. Lähiruoka on ilmastoteko parhaasta päästä. Viljelijät ovat sitoutuneita ilmastotoimiin ja tekevät oman osansa Suomen hiilineutraaliustavoitteista, kun siihen annetaan reilu mahdollisuus.

Arvoisa puhemies! En pidä synkistelystä — on kuitenkin todettava, että olen juuri nyt erittäin huolissani maatalouden tilasta. Tutustuin maanantaina tyrnäväläiseen perunatilaan ja alan vientiyritykseen. On kysyttävä, osataanko Suomessa antaa lähiruoan tuottajille heidän ansaitsemansa arvostus. Viljelijät ruokkivat meistä jokaisen. Juuri nyt viljelijöiden akuutti tilanne on kestävä: Tuotantokustannukset nousivat viime vuonna valtavasti, kun energian ja esimerkiksi lannoitteiden hinta kipusi ylös. Lisäksi sato jäi monin paikoin heikoksi. Kustannusten noustessa tuottajahinnat eivät ole nousseet samassa suhteessa. Viljelijöille jää raadannan jälkeen käteen yhä vähemmän, joillekin ei jää mitään. Samalla kuulemme suurten kauppaketjujen isoista voitoista. Tämä koettelee tuottajien oikeustajua.

Edustaja Kiviranta on joulukuussa ehdottanut parlamentaarisen maatalouskomitean asettamista. Ehdotuksen mukaan komitean työ kattaisi maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan asioiden lisäksi muutkin hallinnonalat maatalouden näkökulmasta. Komiteassa olisi luontevaa käsitellä myös ilmastokysymyksiä ja kehittämistoimia osana suurempaa kokonaisuutta. Edustaja Kivirannan sanoin: ”Kaikki kivet on käännettävä maatalouden kannattavuuden parantamiseksi.” Kannatan tätä ehdotusta lämpimästi.

Nostetaan suomalaisen puhtaan ruoan tuottajat takaisin kansakunnan kaapin päälle — viljellään ja varjellaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Honkasalo.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

17.19 Veronika Honkasalo vas: Arvoisa puhemies! Ilmastovuosikertomus on oiva työkalu eduskunnalle seurata Suomen ilmastopolitiikan kehittymistä ja päästövähennystavoitteiden toteutumista. On myös hienoa, että ilmastovuosikertomusta on kehitetty eduskunnan lausumien mukaan.

Pandemian aikana ilmeistä on, että päästöt ovat laskeneet, mutta maatalouden päästöt pysyivät lähes ennallaan. Pandemia on vaikuttanut liikkumisen ja kulutuksen vähentymiseen. Mikään automaattinen ihmeidentekijä pandemia ei kuitenkaan päästöjen vähentymisen näkökulmasta ole, sillä on odotettavaa, että koronan ollessa ohi ihmisten kulutus ja liikkuminen kasvavat. Siksi onkin tärkeää, että päästövähennystavoitteet kaikilla sektoreilla muuttuvat myös konkreettisiksi toimiksi. Näitä tarvitaan runsaasti lisää.

Arvoisa puhemies! Kulutuksen päästöt ovat kasvaneet 2000-luvulla, ja kulutus ylittää maapallon kantokyvyn moninkertaisesti. Me vasemmistossa vaadimme kiireellistä kulutuksen päästöihin puuttumista niin, että asetetaan tälle konkreettiset tavoitteet.

Keskeisin asia, joka selittää kulutuksen hiilijalanjälkeä, on tulotason nouseminen. Eli lyhyesti: mitä enemmän käyttää rahaa, sitä enemmän aiheuttaa päästöjä. Tämä osoittaa, ettei kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa voida tehdä ilman että huomioidaan koko ylikulutukseen pohjaavan talousjärjestelmämme ongelmallisuus. On siksi tärkeää, että kulutusperäisille päästöille asetetaan oma päästövähennystavoite. Tällä hetkellä on niin, että kulutusmenojen kasvu nollaa vähäpäästöisempien tuotteiden ja palveluiden vaikutukset päästöihin.

Kunnat ovat keskeisessä roolissa myös kulutuksen päästöjen leikkaamisessa. Kuntien kannattaa edistää toimia, jotka nimenomaan vähentävät asumisen ja liikkumisen päästöjä. Kasvispainotteiseen joukkoruokailuun siirtyminen on myös yksi konkreettinen toimi.

Arvoisa puhemies! Yksi pysyvä murheenkryyni suomalaisessa ilmastopolitiikassa on se, että maatalouden päästöjä ei ole onnistuttu vähentämään. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] Maanviljelijöiden rooli on aivan ratkaiseva. Kysyisinkin ministeriltä: miten maataloudesta toimeentulonsa saaville ihmisille mahdollistetaan tukipolitiikalla ympäristön kannalta kestävä elinkeinon harjoittaminen, eli miten maataloustukien rakennetta voitaisiin muuttaa niin, että ne mahdollistavat ilmasto-, monimuotoisuus- ja vesistöjen suoje-lutoimet? — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Huru.

17.22 Petri Huru ps: Arvoisa herra puhemies! Tämä käsittelyssä oleva ilmastovuosikertomus on kolmas ilmastolain mukainen eduskunnalle annettu raportti päästövähennystavoitteiden toteutumisesta ja niiden saavuttamisen edellyttämistä lisätoimista.

Koska maamme tähän asti suunnittelemaat toimet eivät riitä nykyistä tiukempaan päästövähennystavoitteeseen, istuva hallitus sisällyttää lisätoimia valmisteilla olevaan uuteen keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmaan sekä ilmasto- ja energiastrategiaan. Hallituksen kunnianhimoisten ilmastotavoitteiden ja liikenteen päästövähennysvaatimusten myötä kasvavat kustannukset, kuten polttoaineen ja energian hinta, heikentävät pahimmillaan suomalaisen teollisuuden ja yrittäjyyden kustannuskilpailukykyä sekä tavallisen kansalaisen ostovoimaa.

Arvoisa herra puhemies! Teen perussuomalaisten vastalauseen mukaisen kannanottoehdotuksen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Elomaa.

17.23 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Aivan aluksi kannatan edustaja Hurun teemmää vastalauseetta. Perussuomalaisten ympäristövaliokunnan jäsenet Huru ja Laakso tekivät vastalauseen tähän mietintöön, ja kannatan.

Ilmastolaki edellyttää valtioneuvostolta vuosittain raporttia eduskunnalle päästövähennystavoitteiden toteutumisesta ja niiden saavuttamisen edellyttämistä lisätoimista. Ilmastovuosikertomuksen ajatus seurata yleistä päästökehitystä ja keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman tavoitteiden toteutumista on sinänsä hyvä, mutta vaikuttaa siltä, että se vain lisää entisestään hallituksen intoa tehdä tiukempaa ympäristöpolitiikkaa, ilman että tosiasiallisia seurauksia puntaroidaan tarpeeksi perusteellisesti.

Valitettavasti olemme saaneet todistaa kuluvalle hallituskaudella lukuisia kertoja liian hätäisen ja kunnianhimoisen ympäristöpolitiikan vaikutuksia: Naantali, Kaipola, turvealan tuho ja kasvaneet haasteet maataloussektorilla. Hallituksen tulisi ymmärtää, että markkinataloudessa toimijat arvioivat jatkuvasti tulevaisuudennäkymiään. Ensin tehdään ympäristöpäätöksillä esimerkiksi turpeen käyttö täysin kannattamattomaksi ja tulevaisuus mahdottomaksi, ja sitten ihmetellään silmät suurina, kuinka toimijat toinen toisen perään lopettavat ja talous kärsii ja työttömyys kasvaa. Monissa suomalaisissa yrityksissä luetaan varmasti huolestuneena tätäkin ilmastovuosikertomusta, peläten, mitä kannattavuutta uhkaavia toimia hallitus seuraavaksi tekee.

Ilmastovuosikertomuksessa maatalouden päästöt on nostettu oikeasti erityisesti tikun nokkaan. On todella tekopyhää haaveilla eettisestä kotimaisesta luomulähiruuasta samalla kun jo ahdingossa oleville tuottajille asetetaan entistä tiukempia vaatimuksia vihreyden nimissä. [Petri Huru: Juuri näin!] Maataloudessa voidaan tehdä paljon asioita ympäristöystävällisellä tavalla, mutta näkisin kannustamisen, neuvonnan ja taloudellisen tuen tässä kohtaa pakkoa parempina vaihtoehtoina.

Myös suomalainen metsäsektori on hankaluuksissa tiukentuvien ympäristötoimien edessä. Esimerkiksi EU-aluetta koskevat CAP-toimenpiteet uhkaavat meidän metsäteollisuuttamme.

Autoilijat ovat myös hankalassa jamassa: Bensamittareilla on nähty jo yli kahden euron litrahintoja, ja samaan aikaan ollaan laajentamassa biopolttoaineiden jakeluvelvoitetta. Bensa ja diesel nousevat jatkuvasti — katastrofi. Tuleeko tästä vielä lisää maksettavaa suomalaisille autoilijoille?

Polttoaineiden hinnat vaikuttavat luonnollisesti myös teollisuuden toimintaedellytyksiin. EU on päättänyt kiristää vuoden 2030 ympäristötavoitteitaan, ja tämä on saanut Suomen hallituksen hoppuilemaan entistä enemmän omissa toimissaan. Korostan, että perussuomalaisten mielestä on hyvä vaalia ympäristöä, mutta toimien vaikutuksia on tarkasteltava isossa kuvassa eli globaalilla tasolla ja puntaroitava, paljonko olemme valmiit uhraamaan teollisuuttamme ja työpaikkojamme tähän.

Arvoisa puhemies! Ei ole kysymys siitä, että Suomi ei kantaisi vastuutaan ilmastosta ja ympäristöstään. Olemmehan siinä jo edelläkävijöitä, maailman huippuluokkaa.

Tällä hetkellä asumisen hinta on jo ylittänyt kipurajan, ja kulkeminen töihin alkaa vaarantua bensen ja dieselin hinnan kivutessa jatkuvasti ylös ja ylös. Nyt on, hallitus, otettava järki käteen ilmastopolitiikassa. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Ollikainen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

17.28 **Mikko Ollikainen r:** Arvoisa puhemies, ärade talman! Vi behandlar nu historiens tredje klimatårsberättelse. Här ingår uppgifter om hur målen för minskning av utsläpp har förverkligats och om de ytterligare åtgärder som krävs för att de ska uppnås. Det är glädjande att berättelsen har utvecklats i en mera strategisk och övergripande riktning och det är ett bra verktyg politiskt sett. Jovisst, det finns alltid möjligheter att utveckla hur man rapporterar, och här ser jag att man kunde utveckla det till att det blir ett mera likadant sätt att samla in material i hela Europa, helst i hela världen, som vi kan jämföra med hela världen. Det här kunde jag också kanske fråga av ministern, alltså på vilket sätt man kunde utveckla den här rapporteringen.

Berättelsen innehåller i högre grad än tidigare uppgifter om utsläppsutvecklingen, även anpassning, och här är kommunernas roll också med och har behandlats mera än förut. I klimatberättelsen framgår att Finlands utsläpp av växthusgaser har minskat med 9 procent år 2020 jämfört med året innan. I diskussionen om klimatåtgärder är det viktigt att även lyfta fram de områden där man har lyckats gå i rätt riktning. Coronan har säkert för sin del också hjälpt till att det har minskat en hel del. Vi vet att utsläppen från trafiken fortsätter att avta medan utsläppen från konsumtion har en motsatt trend. Utsläppen från konsumtion har ökat, och att minska på dessa kräver en hel del åtgärder i våra hushåll. Där kan jag också lyfta fram det som till exempel ledamot Kinnunen tog upp om inhemsk och närproducerad mat. Att odla närodlat mat, till exempel kustfiske, fisk som är fiskad vid kusten, är också långt en miljögörning.

Kommunernas roll är viktig. Två tredjedelar av finländarna bor i sådana kommuner som har förbundit sig att uppnå klimatneutralitet år 2035, och många kommuner har också gjort hållbarhetsstrategier. Det här gäller bland annat då det gäller upphandling, offentliga upphandlingar, att man sätter sådana mål.

I miljöutskottets betänkande betonas just att klimatåtgärderna och dess konsekvenser måste bedömas på ett mångsidigt sätt med avseende på ekonomi, sysselsättning och inkomstfördelning. I omställningen till klimatneutralt samhälle måste vi garantera att det sker på ett socialt och regionalt rättvist sätt. Om de negativa konsekvenserna uppstår ska man genom skattebeslut och olika incitament se till att övergången sker på ett rättvist sätt, och det här att man omskolar sig är ett exempel.

Sedan har också jordbrukets lönsamhet kommit upp, och den krisen är akut. Det här gäller också transportsektorn där konkurrenskraften är väldigt hård just nu. Jag vet också från kommunerna, där det är utmanande till exempel då det gäller skolskjutsarna, att det är väldigt tufft för taxitrafikanter.

I ekonomiutskottets utlåtande nämns det att det är bra att klimatårsberättelsen konkret kunde sammankoppla klimatpolitik och näringslivspolitik. Investeringar i klimatteknik är en växande attraktionskraft i världen och Finland måste skapa en mera gynnsam miljö för dessa lösningar. De här lösningarna finns överallt i Finland men här vill jag lyfta fram det utvecklingsarbete som görs i min hemregion i energiklustret i Vasa. Det här har stor inverkan på ekonomi och sysselsättning.

Tosiaan ilmastovuosikertomus on hyvä työkalu, joka kehittyy koko ajan strategisempaan ja kokonaisvaltaisempaan suuntaan. Meillä on täällä Suomessa suuri vastuu ja myös hyvät mahdollisuudet olla edelläkävijä tässä suhteessa. Teknologisessa Suomessa on tätä osaamista, ja meillä on sitä aika paljonkin. Esimerkiksi kotiseudullani Vaasan seudulla on paljon sitä osaamista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

Kuten ympäristövaliokunnan mietinnössä muistutetaan, on hiilinegatiivisuuteen hyvä varautua jo nyt tehtävissä päätöksissä. Siirtymään tarvitaan ohjauskeinoja, jotka vaikuttavat toimijoihin tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti. Esimerkiksi veroratkaisujen ja kannustinjärjestelmien avulla kokonaisuutta on helpompi koordinoita.

Mutta siirtymä hiilineutraaliin yhteiskuntaan tulee tehdä sosiaalisesti ja alueellisesti oikeudenmukaisella tavalla. Suomi ei voi tässä suhteessa polarisoitua. Meillä kerta kaikkiaan ei ole minun mielestäni siihen varaa. Tässä on tullut esille muun muassa maatalouden kannattavuus ja myös metsätalouden kannattavuus: sen tulee olla kannattavaa. Ja esimerkiksi rannikolta tulevana minun nähdäkseni rannikolla kalastetut kalat ovat kyllä ilmastoteko. Myös kun katsoo kuljetusalaa, niin siellä on todella haasteellista tällä hetkellä.

Haluaisin vielä tässä kysyä ministeriltä, koska ministeri on paikalla, koskien raportointia. Kun kerroitte tässä, että seuraavan ilmastovuosikertomuksen osalta panostetaan viestintään — ja se on todella hyvä ja hieno asia — mutta kun katsoo raportointia, niin millä tavalla sitä voisi kehittää niin, että se olisi yhtenäisempi koko Euroopassa ja olisi helpompi vertailla sitten eri maissa näitä päästöjä? — Kiitos, tack.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Koponen.

17.34 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Suomen osuus maailman hiilidioksidipäästöistä on noin 0,1 prosentin luokkaa. Tämä kertoo, kuinka suuren osan ongelmasta voimme omilla toimillamme ratkaista suoraan.

Hallituksen ei pidä ryhtyä toimenpiteisiin kertomuksen keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman toteuttamiseksi. Ja miksi ei? Se nostaa tavallisen suomalaisen ihmisen arjen kulut tasolle, mistä he eivät selviä, ja siksi, että näillä toimilla heikennetään suomalaisen teollisuuden ja yrittäjien asemaa. Esimerkiksi UPM ja Neste ovat valinneet vuoden sisällä Rotterdamin investointikohteekseen suomalaiskaupunkien sijaan — miljardi-investointien. Yhdeksi tärkeimmäksi syyksi on mainittu dieselperon kiristyminen sekä raaka-aineen saanti. Eivätkä tänään kerrotut meriliikenteen mahdollisesti hurjat lisäkustannukset varmasti edesauta tilannetta.

Mikäli teollinen tuotanto vähenee Suomessa tätä vauhtia, maamme omat ilmastopäästöt kyllä pienenevät. Tämä taitaa ollakin hallituksen taktiikka. Siirretään tuotanto maihin, missä energia tuotetaan likaisemmin ja halvemmalla, jolloin sama tuotanto aiheuttaa isommat ilmastopäästöt ja mahdollisesti muita ympäristöhaittoja.

Puhemies! Samaan aikaan, kun hallitus kurittaa suomalaisia, tuntuvat monet muut maat olevan täysin vapaamatkustajia ilmastotoimissa. EU:n ilmastopaketissa Suomelle on neljän muun valtion ohella määrätty unionin korkein 50 prosentin päästövähennystavoite vuoteen 2030 mennessä päästökaupan ulkopuolisille aloille. Bulgarian sen sijaan pitää vähentää päästöjään vain 10 prosenttia, ja alle 20 prosentin päästövähennykset riittävät useissa muissakin maissa. Eikö päästövähennyksiä kannattaisi tehdä siellä, missä niitä eniten aiheutetaan ja missä niiden vähentäminen olisi selkeästi kustannustehokkainta ja edullisinta? Nyt Itä-Euroopan maiden ei tarvitse sulkea edes hiilivoimaloitaan, koska heille riittää viidesosa Suomen tavoitteesta.

Aivan kuten edustaja Sipilä täällä nosti esiin, tämä luo myös isoja mahdollisuuksia, mutta ne vain pitää pystyä nyt realisoimaan sitten toteen. Ja kuten täällä on puhuttu, niin esimerkiksi juuri Vaasan seutu on tässä näyttänyt hienoa esimerkkiä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Elo.

17.37 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Alkuun kiitos valiokunnan puheenjohtaja Sipilälle ja ministeri Karille tämän ilmastovuosikertomuksen esittelystä ja valiokunnan mietinnön läpikäymisestä.

Kansainvälisen luonnonvarapaneelin arvion mukaan luonnonvarojen käyttöönotto ja prosessointi aiheuttavat noin puolet globaaleista kasvihuonepäästöistä ja 90 prosenttia luonnon monimuotoisuuden hupenemisesta. Nykyinen talousmallimme tuhlaa luonnonvaroja ja palkitsee omien mittareidensa, kuten bruttokansantuotteen, kautta toimintaa, joka kiihdyttää kestävyyskriisiä. Jotta luonnonvarojen kulutus voidaan asettaa maapallon kantokyvyn rajoihin, tarvitsemme uusia talouden mekanismeja ja uutta talousajattelua, uusia innovaatioita ja uudenlaista osaamista. Tästä ilmastomuutoksen torjuntatoimissa on kyse.

Nyt käsittelyssä oleva ilmastovuosikertomus on tärkeä työkalu ilmastotoimien vaikuttavuuden seuraamiseen. Se parantaa osaltaan sekä meidän päättäjien että kansalaisten mahdollisuuksia osallistua ilmastopoliittiseen keskusteluun. Ilmastovuosikertomus osoittaa, että ilmastotyömme suunta on oikea. Pääviesti kuitenkin on, että lisää päästövähennystoimia tarvitaan kaikilla sektoreilla ja toimialoilla. Ja on tärkeää huomata, että kevään 21 budjettiriihessä tehdyt päätökset eivät vielä tässä tarkastelussa näy ja niiden riittävyys päästökulun umpeen kuromiseksi arvioidaan virkavalmistelussa ja yhteistyössä tutkijoiden kanssa tämän kevään aikana.

On tärkeää, että hiilinegatiivisuuteen — ensin hiilineutraaliuteen, sen jälkeen hiilinegatiivisuuteen — ja sen vaatimiin pitkän aikavälin ratkaisuihin varaudutaan ajoissa. Se parantaa siirtymän kustannustehokkuutta, ennakoitavuutta ja oikeudenmukaisuutta. Tarvitsemme kattavaa vihreää siirtymää tukevien ohjauskeinojen palettia kaikilla sektoreilla.

Arvoisa puhemies! Ilmastovuosikertomuksen mukaan suomalaisten kulutuksen päästöt ovat kasvaneet 4 prosenttia vuodesta 2000. Meiltä puuttuu toistaiseksi selkeä kulutusperäisten päästöjen vähentämistavoite sekä sille seuranta ja mittarit. Useat kaupungit ovat nyt ryhtyneet toimeen Euroopan ympäristöpääkaupunki Lahden johdolla siinä, että ne ovat kehittäneet laskentamallin kuntalaisten kulutusperäisten päästöjen laskemiseksi. Tämä on hyvä alku sille, että niitä päästöjä päästään sitten myös määrätietoisesti vähentämään, ja toivottavasti tätä mallia voidaan hyödyntää myös laajemmin.

Arvoisa puhemies! Vaikuttava ilmastopolitiikka on myös kestävää talouspolitiikkaa. Ympäristövaliokunnan mietintöön me kirjasimme, että tämän ilmastovuosikertomuksen olisi tärkeää kuvata tarkemmin myös sitä, kuinka tiivis yhteys ilmastopolitiikalla ja elinkeino- ja talouspolitiikalla on, erityisesti kun puhutaan investoinneista ja kilpailukykyistä. Eräiden arvioiden mukaan jo yli puolet maailman kokonaistuotannosta tehdään hiilineutraalisuuteen sitoutuneissa maissa. Seuraavien vuosikymmenten aikana vähähiilisten tuotteiden markkinat ja puhtaiden ratkaisujen kysyntä tulevat kasvamaan. Meidän kannattaa Suomessakin keskittyä nyt luomaan suotuisaa toimintaympäristöä vähähiilisten tuotteiden markkinoille. Suomen hiilikädenjäljen kasvattaminen luo suomalaisille yrityksille ja elinkeinoelämälle valtavasti mahdollisuuksia. Eli meillä on nyt mahdollisuus hyötyä vihreästä kasvusta, ja tästä myös niin ministeri kuin valiokunnan puheenjohtajakin hyvin puhuivat.

Arvoisa puhemies! Ilmastotoimet vaativat monien tahojen välistä yhteistyötä, ja on tärkeää, että ilmastotietoa on helposti saatavilla. Tässä valiokunnan mietinnössä todetaan, että nykyiset tilastointi- ja raportointimallit eivät kaikilta osin tällä hetkellä palvele riittävän hyvin ilmastopolitiikan seurantaa ja vuosikertomuksen koostamista. Tältä osin meillä on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

parannettavaa tilastojen ja tietosisältöjen hyödyntämisessä. Tämä edellyttää sitä, että tästä tiedon tuottamisesta ja raportoinnin periaatteista sovitaan tarkemmin.

Täällä on hyvin nostettu sitä, että ilmastopolitiikan on oltava sosiaalisesti oikeudenmukaista, ja niihin puheenvuoroihin on helppo yhtyä. Mutta se, että ilmastotieto on julkista ja helposti saatavilla, on yksi tärkeä keino lisätä kansalaisten tietoisuutta tarvittavista ilmastotoimista ja niiden perusteista. Siksikin tämä ilmastovuosikertomus on tärkeä.

Arvoisa puhemies! Lopuksi vielä totean, että on tärkeätä, että myös nuorten ääni kuuluu ilmastokeskustelussa. Ympäristövaliokunnassa me tosiaan kuulimme Nuorten Agenda 2030 -ryhmää, joka siinä omassa puheenvuorossaan korosti muun muassa uudelleenkuultautumis- ja työllisyysmahdollisuuksien takaamista osana sosiaalisesti oikeudenmukaisesta vihreästä siirtymästä. Minusta on hienoa, että nuoret nimenomaan nostivat tätä näkökulmaa. Nuoret ovat myös vaatineet päästä osallisiksi ilmastopolitiikkaan ja siitä käytävään keskusteluun, ja tämä meidän on myös otettava vakavasti. Ilmastonmuutostojen edistäminen riittävän rivakasti edellyttää sitä, että niille on mahdollisimman laaja tuki koko yhteiskunnassa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Sipilä, ja hänen jälkeensä myönnetään puheenvuoro ministeri Karille.

17.43 Juha Sipilä kesk: Arvoisa puhemies! Kiitoksia ministerille, että jaksatte täällä kuunnella tätä keskustelua — nimittäin omassa puheenvuorossanikin teen teille kaksi ehdotusta.

Ymmärrän hyvin nämä ilmastopolitiikkaan liittyvät huolet, erityisesti huolen siitä, että niistä, jotka siirtymävaiheessa siitä kärsivät, pidetään huoli. Mutta yrittäjänä aina toivoi tunnistavansa maailman isot muutokset, megatrendit, joihin yrityksen kannattaisi tarttua, ja mietti niitä, ja kyllähän tämä ympäristöä ja ilmastoa parantava teknologia on ollut tällä listalla jo pitkään. Näitten suurten muutosten trendeihin kannattaa suhtautua haasteena ja mahdollisuutena, ei käpertyä ja pelätä niiden edessä.

Tuulivoima on tästä hyvä esimerkki: Vanhasen hallituksen aikana tehtiin ensimmäiset rohkeat linjaukset. Nyt tuulivoimalla tehdään jo kymmenen prosenttia Suomen sähköstä. Se tuottaa merkittäviä tuloja kunnille, joissakin kunnissa jopa vastaa puolta verotuotoista, ja se tuo tuloja maanomistajille ja sijoittajille. Tuulivoiman ennusteet, nyt kun näin 2050 ilmasto- ja energiastrategian ennusteet, ovat jo samaa luokkaa ydinvoiman kanssa. Se tietenkin edellyttää, että saamme luvituksen toimimaan.

Ensimmäinen esitys ministerille olisi se, että me tarttaisimme Suomessa synteettisten polttoaineiden tekemisen mahdollisuuteen. Meillä olisi mahdollisuus pilotoida kunnolla tätä. Me valiokunnassa ollaan kuultu Lappeenrannan yliopiston ehdotusta siitä, että merkittävästi tuulivoimaa lisäämällä ja ottamalla hiilidioksidia talteen täysmääräisesti toteutettuna voisimme pienentää hiilidioksidipäästöjä 20 miljoonaa tonnia ja olla omavarainen öljyn suhteen, ja silloin voisimme maaseudulla ja koko Suomessa ajaa polttomoottoreilla ja tankata sinne synteettistä bensiiniä tai dieseliä.

Sama koskee aurinkovoimaa: Sen ennustetaan kasvavan Suomessa vuonna 2050 samaan suuruusluokkaan kuin mitä tuulivoima on nyt. Aurinkovoimalle ehkä nauretaan samalla lailla kuin tuulivoimalle naurettiin tässä muutama vuosikymmen sitten, mutta se tulee ottamaan oman paikkansa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

Energiatehokkuus rakentamisessa on ollut pitkään suomalaisten vahvuus vientiteollisuudessa.

Hiilen kaappauksesta on tulossa myöskin selkeä teknologia-alue.

No sitten tämä yli sektoreiden ajattelu. Toivoisin, että me pystyttäisiin Suomessa pilotoimaan myöskin tämmöistä eri päästösektoreiden yli tapahtuvaa ajattelua. Tässäkin salissa helposti syyllistetään maataloutta, mutta entäpä jos sen sijaan, että me sekoitevelvoitetta nostaisimme liian kovaksi — öljy-yhtiöt pitävät sitä erittäin kalliina: noin 300—400 euroa hiiliekvivalenttitonni olisi se sekoitevelvoitteen hinta —, se öljy-yhtiö maksaisikin viljelijälle turvepellon muuttamisesta hiiltä sitovaksi tai edes hiilineutraaliksi? Tässä olisi valtava mahdollisuus. Turvepellot päästävät 8 miljoonaa tonnia — niitä on 240 000 hehtaaria, ja yksi hehtaari päästää 35 tonnia. No tämä 300—400 euroa 35 tonnillehan on kymppitonnin luokkaa oleva mahdollisuus maksaa sinne viljelijälle, vaikka siitä murto-osa käytettäisiin tähän. Veikkaisin, että tekemällä tällaisen pilotin me voitaisiin olla hiilineutraali viidessä vuodessa, ja maatalouden kannattavuusongelma olisi ratkaistu pitkästi, ainakin tuolla turvepeltojen alueella, yhdellä kertaa.

Minusta kannattaisi toteuttaa tämä turvepeltopilotti, ja minusta meidän kannattaisi myöskin rohkeasti pilotoida synteettisten polttoaineiden tekemistä. — Kiitoksia. [Tuomas Kettunen: Rakentava ja tulevaisuuteen katsova puheenvuoro!]

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Kari.

17.48 Ympäristö- ja ilmastoministeri Emma Kari: Arvoisa puhemies! Kiitos valiokunnan puheenjohtajalle hyvistä ajatuksista ja hyvästä puheenvuorosta, ja kiitos myös kaikille edustajille ilmastopoliittiseen keskusteluun osallistumisesta. Eilen tässä salissa tasavallan presidentti Niinistö avasi valtiopäivät ja esitti omassa puheenvuorossaan huolen siitä, että maailman suurten ilmiöiden, kriisien keskellä ilmastokriisi jää vaille riittävää huomiota. Ainakin kun eduskunnan keskustelua kuuntelee, niin näin ei onneksi ole käymässä.

Täällä esitettiin useita huolia siihen liittyen, miten Suomen elinkeinoelämä selviää ilmastokriisin keskellä. Tässähän hyvä uutinen on ollut se, että Suomen elinkeinoelämä on tukenut hyvin laajasti ilmastotavoitteita, kuten myös EU:n päästökauppaa, ja nimenomaan näkee ilmastotoimet, ilmastopolitiikan oman menestyksensä perustana. Siitä ei ole kauhean montaa kuukautta, kun me eduskunnassa saimme niin EK:lta, MTK:lta kuin ammatiliitoilta yhteisen vetoomuksen, jossa he totesivat yhdessä pitävänsä välttämättömänä, että ilmastotavoitteista pidetään kiinni, eli elinkeinoelämän viesti on tässä vahva.

Samaan aikaan viime aikojen uutiset merkittävistä investoinneista kertovat omaa tarinaansa siitä, missä puolessa talous vetää: niin SSAB:n yli 4 miljardin euron investointi kuin myös Harjavallan investointi, kuin myös toinen toistaan seuraavat uutiset tuulivoimainvestoinneista. Vihreä talous selvästi vetää.

Moni edustaja nosti esiin huolen maatalouden pärjäämisestä tässä ajassa, ja tämä huoli on tässä salissa yhteinen.

Edustaja Kinnunen nosti esille ajatuksen parlamentaarisen komitean perustamisesta, maatalouden kannattavuuden parantamisesta ja maatalouden ilmastotoimien kirittämisestä. Ilmastotoimien osaltahan tällainen parlamentaarinen ryhmä ollaan jo perustamassa, ja jos vastaavanlainen ryhmä perustetaan maatalouden osalta, niin se tietenkin on ministeri Lepän alaisuudessa, mutta jos tällaista esitystä tulee, niin sitä varmasti laajasti kannatetaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

Edustaja Honkasalo nosti esille kysymyksen siitä, miten maataloustukien rakennetta voitaisiin muuttaa niin, että ne mahdollistaisivat ilmasto- ja monimuotoisuustoimet paremmin, ja tämä on äärimmäisen hyvä ja tärkeä kysymys. On selvää, että maataloutta on autettava ja tuettava siirtymässä ilmasto- ja olemmekin yhdessä asettaneet juuri hetki sitten maataloudelle päästövähennystavoitteen. Päästövähennystavoite on tärkeä raami sille, että me päästään yhdessä etsimään uusia toimia, joilla maatalouden päästöt vähenevät, ja samalla on syytä suojella myös luonnon monimuotoisuuden vahvistamista sekä vesiensuojelua. Päästövähennystavoitetta tukevista toimista joulukuussa hyväksytyssä kansallisessa CAP-suunnitelmassa on mukana muun muassa hiiliviljelyn keinoja, joilla voidaan parhaimmillaan samanaikaisesti parantaa sekä maaperän kuntoa, satotasoja että ympäristön tilaa.

Kansallisen CAP-suunnitelman lisäksi maa- ja metsätalousministeriössä on valmistelussa maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma. Maatalouden ilmastopäästöistä suurin osa tulee nimenomaan maaperästä. Maankäytön päästöjen vähentämiseksi potentiaalisia keinoja olisivat muun muassa pellonraivauksen vähentäminen sekä kosteikkoviljelyyn panostaminen.

Tämän lisäksi edustaja Ollikainen kysyi siitä, miten voitaisiin kehittää tätä raportointia ja edistää eri maiden päästöjen vertailua. Ja tässä valiokunnan ehdotus siitä, että me alettaisiin tuottamaan osana ilmastovuosikertomusta selkeää vertailutietoa eri maiden tavoitteista, on ehdottomasti hyvä ja kannatettava, ja pyritään jatkossa löytämään keinoja esittää ja koota tätä tietoa.

Valiokunnan puheenjohtaja nosti esille useita tulevaisuuden mahdollisuuksia liittyen synteettisiin polttoaineisiin, aurinkovoiman mahdollisuuksien ja energiatehokkuuden parantamiseen, tuulivoiman edistämiseen sekä maatalouden hiilensidontaan, ja nämä ovat ehdottomasti tärkeitä tulevaisuuden ratkaisuja, joita varmasti olisin itse tukemassa.

Mutta aika rientää. — Kiitos, puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

17.53 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tämä ilmastovuosikertomus on hyvä hetki keskustella ilmastopolitiikan vaikutuksista vähän laajemmassa mittakaavassa siihen, mitä täällä Suomessa ja maailmassa tapahtuu, nimittäin siitä, että suomalainen tehtaanpiippu on paras mahdollinen ilmastotoimi: missään muualla maailmassa ei huolehdi ympäristöstä niin hyvin kuin Suomessa huolehditaan. Tämän ilmastopolitiikan, mitä hallituskin täällä edistää, ongelma on todellisuudessa se, että ne suomalaiset tehtaanpiiput vähenevät tämän ilmastopolitiikan myötä. Suomen hallituksen ilmastopolitiikka johtaa siihen, että teollisuuden investoinnit katoavat maasta, ja teollisuuden investointien katoaminen maasta johtaa vähänkin pidemmällä aikavälillä työpaikkojen häviämiseen.

Täällä hehkutetaan näitä vihreän energian ja vihreän teknologian mahdollisuuksia. Toki hyvä, jos sieltä jotain työpaikkoja tulee, mutta siinä ovat startupit ja pikkufirmat merkityksellisiä sen rinnalla, jos isoja teollisuuslaitoksia ulosliputetaan Suomesta tai jos me menetämme miljardi-investointeja, kuten olemme menettäneet nimenomaan tässä uudessa teknologiassa, biopolttoaineissa. Miljardi-investointeja Suomi on menettänyt Eurooppaan kilpailijamaillemme, joita me itse tuemme EU:n elvytyspaketeissa. Mistä johtuu, että me menetämme näitä investointeja Euroopassa oleville kilpailijamaillemme? Se johtuu siitä, että ne maat ovat paremmassa kilpailuasetelmassa. Ne sijaitsevat jo valmiiksi lyhyempien

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

etäisyyksien päässä, ne tarvitsevat vähemmän energiaa lämmitykseen. Siellä on lyhyemmät etäisyydet, helpompi logistiikka. Ne maat ovat meitä etumatalla, valmiiksi, ja hallitus omilla toimillaan lisää sitä etumatkaa entisestään. Suomi sitoutuu muuta Eurooppaa tiukempiin ilmastotavoitteisiin. Me pyrimme hiilineutraaliuteen 15 vuotta muuta Eurooppaa etumatalla. Ei tämä näin etene. Ei Suomen teollisuus kestä tällaista kilpailukyvyyn takamatkaa, päinvastoin meillä pitäisi olla etumatka. Meillä pitäisi olla päästökauppakompensaatiot vähintään samalla tasolla kuin kilpailijamaissamme, mutta ne ovat alemmalla tasolla kuin kilpailijamaissamme. Meidän pitäisi saada meriliikenteen logistiikka toimimaan edullisemmin, päinvastoin me sitoudumme toimiin, joilla se toimii vähemmän edullisesti. Tämä on kestävä polku. Tämä tulee johtamaan teollisuuden katoon maassamme.

Meillä ei ole aihetta minkään ilmastohätätilan julistamiseen. Meidän pitäisi julistaa teollisuuden hätätila. Mitä teemme sen eteen, että meiltä ei lähde täältä teollisuuden työpaikkoja pois? Voiko hallitus sitoutua siihen, että omilla päätöksillämme emme hävitä yhtään työpaikkaa Suomesta? Perussuomalaiset ovat siihen valmiita, mutta onko hallitus? Voiko hallitus sitoutua siihen, että vetäydymme tästä järjettömästä 15 vuotta etupainoisesta hiilineutraaliustavoitteestamme ja siirrymme edes sille tasolle, mitä muu Eurooppa pyrkii tekemään, emme tee kaikkea etupainossa?

Tänään on puhuttu oikeudenmukaisesta siirtymästä. Tämä oikeudenmukainen siirtymä Euroopassa tarkoittaa käytännössä sitä, että suomalaiset maksavat puolalaisten kivihiilestä luopumisen, vaikkei heidän ehkä tarvitsekaan luopua siitä. Mitä oikeudenmukaista siirtymää on se, että monet muut maat tukevat omia kansalaisiaan energia-ahdingossa mutta Suomi ei?

Äsken kyselytunnilla kysyttiin, mitä Suomi tekee omien kansalaistensa energiaköyhyyden poistamiseksi. Asiaan ei tullut ministeri Saarikolta minkäänlaista vastausta. En tiedä, pitäisikö ministerin vastaukseksi sitten tulkita se, mitä hän kertoi Autoliiton Moottori-lehdessä, että hän olisi miettinyt meille jopa 10 sentin kilometriveroa — siis hetkinen: 10 senttiä kilometri, euron 10 kilometriä, 10 euroa 100 kilometriä — siitä ilosta, että saamme ajaa autolla. Ei, hyvät kollegat, ei meillä hyvin mene, jos tämä on meidän käsityksemme oikeudenmukaisista ilmastotoimista.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

17.57 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Tässä salissa on käytetty hyviä puheenvuoroja, mutta sitten tämä edellinen puheenvuoro edustaja Mäkelän osalta oli vähän tämmöinen päinvastainen puheenvuoro: annettiin kuvaa, että teollisuus ei investoi tähän maahan, vaikka tilanne on päinvastainen.

Ihan ensimmäiseksi haluan kyllä kiittää ensinnäkin valiokunnan puheenjohtajaa hyvästä valiokunnan mietinnön esittelystä ja myös ministeriä hyvistä puheenvuoroista. Mutta täytyy kyllä tuohon edelliseen puheenvuoroon, edustaja Mäkelän puheenvuoroon, nyt tarttua, kun annoitte tämmöisen kuvan, että teollisuuden investoinnit katoavat tästä maasta. Vastahan Elinkeinoelämän keskusliitto tiedotti, kuinka on historiallinen tilanne, kuinka teollisuus investoi tähän maahan. Oletteko huomannut niitä uutisia, kuinka pohjoiseen Suomeen on esimerkiksi metsäteollisuus investoinut? Uusia sahalaitoksia syntyy, saha-teollisuus on edelläkävijä sellaisten uusien teknologioiden kehityksessä, joilla tätä ilmastoa tullaan pelastamaan. Kemiaallinen metsäteollisuus investoi Kemiin tällä hetkellä täyttä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

hönkää. Valitettavaa oli, että tuonne Pohjois-Savon suuntaan Finnpulp ei saanut ympäristölupaa, mutta pikkusen kun mennään ylöspäin, Kainuun maankamaralle, niin sielläpä sitten KaiCell Fibers onkin jo pitkällä, ja nyt odotetaan vain oikeuden päätöstä siitä, että kun ympäristölupa on jo myönnetty, niin tehdas tullaan sinne investoimaan. Tai sitten jos mennään Itä-Lappiin, niin siellä on sitten Kemijärven suunnalla seuraava tehdasinvestointi.

Te tuotte tässä esille sitä, että nytten pitäisi luoda tällainen teollisuuden hätätila käytäntöön tähän maahan. Mihin tämä perustuu, kun teollisuus investoi? Niin kuin ministeri toi esille, meillä Suomessa on valmiudet puhtaille ratkaisuille, ja mihin se perustuu? Suomalaiseen osaamiseen, insinööritaitoon, millä me saadaan näitä puhtaita ratkaisuja. Ministeri ansiokkaasti tässä toi muutamat esimerkit — Harjavallan vihreät vedyt, hiilettömän teräksen Pohjois-Pohjanmaan suunnalla, tuulivoiman, mitä rakennetaan ansiokkaasti nyt myös maakuntien suunnalla — mutta toivoisin, ministeri, että nostatte jatkossa myös tämän kemiallisen metsäteollisuuden, nimittäin siellä on myös niitä innovaatioita, joilla me olemme menossa fossiilitaloudesta kohti biotaloutta. Minun mielestäni enemmän tätä biotalouden mahdollisuutta myös tuolla metsäteollisuuden suunnalla tulisi nostattaa, koska ennen kaikkea nämä tuovat uusia tuotteita, joilla me siirrymme fossiilituotteista biotuotteisiin, mutta ennen kaikkea ovat ne mahdollisuudet, minkälaista lisähyötyä me saamme tähän valtiontalouteen, [Puhemies koputtaa] koska nämä tuotteet tuovat lisää rahaa tähän maahan, vientituotteita.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Malm, olkaa hyvä.

18.00 Niina Malm sd: Arvoisa puhemies! Tässä kollega Mäkelä piti äsken puheenvuoron siitä, että meillä on teollisuus Suomesta lähtemässä. Kollega valitettavasti toistaa sitä samaa virheellistä käsitystä, että ilmastonmuutokseen vastaaminen olisi pitkällä tähtäimellä kilpailukyvyllä haitallista. Päinvastoin. Itse asiassa asiakkaat vaativat jo nyt kestävä kehityksen ratkaisuja teollisuudelta. Siinä Mäkelä on kyllä aivan oikeassa, että missään muualla ei huolehdi ympäristöstä niin kuin Suomessa. Minä olen ylpeä suomalaisesta teollisuudesta, jonka tehtailla on käynyt vieraita ympäri maailman ottamassa mallia. Teollisuudellamme on ollut erinomainen pelisilmä. Siellä tiedetään, että puhtaisiin ratkaisuihin kannattaa panostaa nyt. Ilmaston ja talouden edut eivät ole ristiriidassa, vaan ilmaston ja ympäristön kannalta kestävät ratkaisut ovat jatkossa kilpailukyvyn tae.

Mäkelä käyttää myöskin esimerkkinä UPM:n päätöstä, joka ei vastaa yleistä trendiä. Elinkeinoelämän keskusliiton mukaan teollisuuden investoinnit ovat Suomessa kasvussa. Teollisuuden investointien kasvu on jatkunut tänä vuonna plus 17 prosenttia nostaen teollisuuden ja energiateollisuuden kiinteät investoinnit ensimmäistä kertaa yli 10 miljardin euron. Investointiaste on nousemassa 23 prosenttiin, mikä on korkein taso sitten vuoden 2012.

No, entä sitten nämä energiakysymykset teollisuudessa? Täällä on mainittu jo SSAB, Wärtsilä, Stora Enso osaltaan tekee investointeja Suomeen. Mikkeliin suunnitellaan 100 miljoonan vetylaitosta, Lahti suunnittelee vielä suurempaa, Haminaan 100 miljoonan kiertäjävetylaitosta, Harjavaltaan vetyä 70 miljoonalla. Mitä suomalainen teollisuus tarvitsee, että se voi täällä energisesti pärjätä? Se tarvitsee vetyä, koska se haluaa siirtyä puhtaampiin energioihin, ja tähän me olemme pystyneet jo nyt vastaamaan. Toki toivon, että valio-kunnan puheenjohtaja Sipilän nostamat esitykset Lappeenrannan yliopiston suunnalta myöskin otetaan tulevaisuudessa huomioon.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

18.02 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Mäkelä todellakin sanoi täällä, että teollisuus lähtee, mutta hän päätti itse lähteä kesken hyvän keskustelun.

Kun mietitään vakavasti näitä kysymyksiä, joita tässä keskustelussa on nostettu esiin, ja sitten toisaalta niitä syytöksiä, esimerkiksi koskien juuri Nestettä ja UPM:ää: Jos me katsomme ja arvioimme, mitä UPM on sanonut, niin se on varmaan maailman ensimmäisiä metsäyhtiöitä, jotka ovat sitoutuneet näihin päästövähennystavoitteisiin ja ilmoittaneet, että pitää saada lämpiäminen rajoitettua 1,5 asteeseen. Sitten vastaavasti Neste — oliko viimeksi eilen, kun katsoin — heidän innovaatiojohtajansa totesi: ”Tutkimustieto osoittaa selvästi, että kaikki ratkaisut päästöjen vähentämiseksi on otettava käyttöön.” Eli täällä perussuomalaisista syytettiin, että johtuen ilmastopolitiikasta UPM ja Neste ovat tehneet nyt näitä tiettyjä ratkaisuja. No, jos UPM:lta kysytään, niin siellä johtaja Pesonen sanoo, että heidän ratkaisunsa perustuu ammattiyhdistysliikkeeseen. Syitä voidaan hakea mistä tahansa, mutta sen me tiedämme, että nämä ilmastopoliittiset syyt eivät ole niitä syitä, kun kysytään suoraan yhtiöiltä.

Oikeastaan tämä keskustelu myös osoittaa sen tarpeen, jota meidän pitäisi eduskunnassa pystyä ratkaisemaan, että elinkeinoelämä huomioi, miten meidän pitäisi pystyä ratkaisemaan ilmastonmuutuskysymystä. Eduskunnassa eduskuntapuolueet yhtä lukuun ottamatta ovat sitoutuneet siihen, että on löydettävä yhteisiä ratkaisuja. Kysymykseni on perussuomalaisten suuntaan: Löytyykö mitään keinoa, millä te tulisitte mukaan näihin yhteisiin talkoisiin? Onko mitään sellaista asiaa, näkökulmaa tai argumenttia, joka meidän muiden puolueiden niin oppositiossa kuin hallituksessa pitäisi ottaa huomioon, jotta myös teidän ryhmänne saataisiin sitoutumaan näihin tärkeisiin — todella tärkeisiin, elintärkeisiin — tavoitteisiin? Me tiedämme, että jokainen puolue tässä maassa ajaa suomalaisen teollisuuden etua ja myöskin suomalaisen palkansaajan ja yrittäjän etua, ja sillä tavalla me myös katsomme näitä, mitä maailmalla tapahtuu, ja yritämme vastata näihin megatrendeihin.

Ja pakko sanoa, arvoisa puhemies, vielä loppuun tästä koko ilmastovuosikertomuksesta: Itse ajan henkilöautolla todella paljon — aivan liian paljon — ja olen aina miettinyt, miten sitä voisi vähentää ja vähän kulkea kävellen lyhyempiäkin matkoja. Kyllä se auttaa, että minä itse mukaan lukien herään osaltaan myöskin näiden ilmastovuosikertomusten kautta siihen tietoisuuteen, mitä minä siellä omassa arjessani voin tehdä. Minä voin vähentää omaa autoiluani mutta tiedän, että esimerkiksi kuljetusyrittäjät eivät voi vähentää, joten toivottavasti silloin etsitään ratkaisuja, joilla me mahdollistamme heidän työntekonsa ja yrittämisensä — mutta perussuomalaiset, tulkaa mukaan tähän.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

18.06 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että näitä ilmastovuosikertomuksia tehdään — tähän on järjestyksessä jo kolmas — mutta toivoisin tässä ilmastopolitiikassa ja yleensä ympäristöpolitiikassa hieman enemmän totuuteen perustuvaa tietoa. Mitä tulee näihin erilaisiin ilmastoneuvotteluihin EU:ssa, niin kaikki mepit, kaikki Suomen edustajat siellä, puhuvat siitä, että pitää perustua oikeaan, todelliseen, tutkittuun tietoon. Sitä minäkin peräänkuulutan.

Suomen kokonaispäästöthän ovat hieman yli 50 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia, joka on hieman yli yhden promillen koko maailman päästöistä. Eli siinä on se hiekka-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

laatikko, jolla me leikimme. Me emme pysty ratkaisemaan maailman ilmastokriisiä. Voimme hoitaa vain oman osuutemme Suomen rajojen sisällä.

Suomea koskevat väärät tiedot, joilla näitä hiilidioksidipäästöjä lasketaan, on oikaistava:

Suomen suot, jotka sitovat 4 miljoonaa hiilidioksiditonnia joka vuosi, pitää laskelmaan ottaa Suomen hyödyksi. Kun se sitoo hiiltä, niin se sitoo, ja sillä sipuli. Siellä on noin 5 miljoonaa hehtaaria neitseellistä suota.

Turvepelloille on laskettu 8 miljoonan tonnin päästöt, ja se ei varmasti pidä paikkaansa. Se on täyttä huuhaata jo pelkästään sen takia, että yli puolet vuodesta ne turvepellot tuolla pohjoisessa ovat lumen peitossa ja jäässä. Miten ne tuottaisivat läpi lumen ja jään hiilidioksidipäästöjä? Eivät mitenkään. Miksi te, arvoisat ministerit ja arvoisat neuvottelijat, olette menneet hyväksymään tällaisia totuudenvastaisia tietoja?

Sitten metsien koko hiilinielua ei lasketa Suomen eduksi — siellä on kaikkienköisiä vähennyksiä — ja sitten puurakentamista ja yleensä puuhun sitoutuvaa hiiltä ei kokonaisuudessaan lasketa Suomen hyödyksi.

Miksi Suomella maksetaan näitä valtavia lisämaksuja? Hiilipäästöjen ja hiilinielujen oikeat luvut on laskettava Suomen eduksi kokonaan. Miksi meillä, tällä köyhenevällä kansalla, maksetaan sellaisia maksuja, jotka eivät meille kuulu?

Kun katsoo EU:n kantaa nykyiseen energiantuotantoon, niin on aivan kummallinen tilanne: Suomessa tuotettu oma kotimainen energia ollaan nyt korvaamassa ulkomaisella energialla, joka tuodaan ulkomailta hakeesta lähtien ja turpeesta lähtien.

Bioenergia, jota me tuotamme itse, on ollut tähän asti Suomen rikkaus. Nyt siitä on tullut kirous. Arvopuuta poltetaan kattilassa surutta, ja fossiilia yhä enemmän lisää. Maa-kaasuko on meidän ratkaisumme, niin kuin EU itse esittää? Voi hyvät hyssykät, sanon minä. Arvoisa ministeri, kuka enää uskoo tätä EU-politiikkaa, kun uusiutuva energia Suomessa katsotaan synniksi ja rikokseksi ja EU ottaa viherryttämisen listalleen ja hyväksyy tähän taksonomialaskentaan hiilidioksidia sisältävän fossiilimaakaasun hyväksi asiaksi? Eihän tässä ole mitään tolkkua enää.

Suomen huoltovarmuus on käytännössä mennyttä, koska me olemme tuhonneet turpeen, oman kotimaisen energian, ja samalla aiheutamme sen, että ei kotimainen puu enää tuota energiaa, hakepuu niissä kattiloissa CHP-sähköä. Se tuotanto on lähes 3 000 megaa — äsken katsoin Fingridin sivuilta, että 2 900 megaa tulee tällä hetkellä sähköä CHP-tuotannosta valtakunnanverkkoon. Kun turve nyt loppuu, niin poistuu se 2 800 megaa sieltä tuotannosta. Arvoisa ministeri, millä aiotte korvata tämän 2 800 megaa, joka on suurin piirtein kaksi kertaa enemmän kuin mitä Olkiluoto kolmonen tuottaa? Kyllä toivoisin, arvoisa ministeri, että palattaisiin joskus totuuden äärellekin.

Ukrainan tilanne kärjistyy, ja sille me emme mahda mitään, mutta entäpä jos rajat menevät kiinni, jos siellä alkaa konflikti? Sitä en ikinä toivo, mutta se on realismia, ja Suomen huoltovarmuus on meille elintärkeä asia: pohjoinen valtio, ja omat energiat jos loppuu ja raja menee kiinni, mitä sitten tehdään? Meillä oli viime joulun ja tammikuun aikana tilanne, jossa meidän voimalaitosten energihuollon pelastivat vain ne turvevarat, joita oli vielä käytössä. Ensi talvena niitä ei enää, arvoisa ministeri, ole. Mistä te otatte sitten energian näihin voimalaitoksiin? Ainoa vaihtoehto on kevyt polttoöljy. Lämpö kallistuu noin nelinkertaiseksi. Sitäkö te haluatte omille kannattajillenne, että ne maksavat kalliita lämpöläsukuja? Ja sähkö nousee: Nyt jo äsken pörssisähköhintaa oli hieman yli 200 euroa mega. Se tarkoittaa sitä, että sähkölaskussa kilowatin hinta voi olla 50, 60 tai jopa 70 senttiä kilowat-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

ti. Kuka sen maksaa? Aiotaanko lisätä, ilmeisesti, tätä asumistukea, johon meillä ei enää kerta kaikkiaan ole varaa?

Tätäkö on vihreä siirtymä, että Suomesta lähtee pois metsäteollisuutta? UPM on tehnyt neljä viimeistä biotalousinvestointiansa ulkomaille — Uruguayhin, Saksaan, ja nyt meni Rotterdamiin Hollantiin. Tätäkö me oikeasti haluamme? Mitä tehtiin Finnpulp-päätöksellä? Annettiin ihmisille, yrittäjille ja teollisuudelle tieto, että tähän maahan ei kannata investoida. Kotimaista puuta ei saisi jalostaa. Puusta tulevat lisätuotteet ja sivutuotteet ovat tälle kansakunnalle pelastus. Sieltä tulee totta kai valtavan arvokkaita perustuotteita mutta myös uusia tuotteita, joiden arvoa ei tällä hetkellä kukaan edes tiedä. Sama koskee turvetta. Valtavan arvokkaita tuotteita on laboratorioissa tutkittavana, ja te haluatte tämän estää. Eihän tässä ole enää mitään tolkkua, kun nyt esitetään jo, että ei saisi enää kasvuturvetta, kuiveturvetta tai erikoisturvetta enää nostaa. Mihin tämä maa on menossa?

Metsät ovat Suomen ainoa todellinen hiilinielu. Se tarkoittaa sitä, että hoitamalla metsät hyvin me pääsemme vapaaksi tästä Euroopan unionin kuristavasta otteesta. Jos kaikki nuo EU:ssa esillä olevat rajoitteet pannaan voimaan, tälle maalle käy huonosti, koska meillä on velkaa jo niin paljon — ja ihan olen varma siitä, arvoisa puhemies, että yksikään Suomen kansanedustaja ei halua niitä 5 miljardin budjettileikkauksia. Sitten ei voi enää velkaa ottaa, kun on piikissä se velanotto, ja jos korko nousee vaikka viidellä prosentilla, se tarkoittaa semmoista valtavaa šokkia Suomen talouteen, jota en halua edes kuvitella. Ymmärrän hyvin Iiro Viinasen, entisen valtiovarainministerin, tuskan silloin 90-luvun alussa, kun hän varoitti Suomea joutumasta toista kertaa tähän tilanteeseen. Nyt me olemme sillä tiellä, arvoisa ministeri, ja meidän on turha röyhistellä rintaamme, että maailman ilmastopäästöt pelastamme. Se ei ole edes mahdollista.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu poissa, edustaja Kvarnström poissa. — Edustaja Laakso, olkaa hyvä.

18.12 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Vanha sanonta on, että ei kannata ampuja itseään jalkaan, mutta perussuomalaisia lukuun ottamatta tuntuu, että ammutaan itseämme päähän. Tuottajahinnat ovat aivan pohjamudissa, kulut kasvavat kaiken aikaa. Hyvänä esimerkkinä nyt Närpiössä ruvetaan maksamaan oikeaa palkkaa. Sitä ennen närpiöläiset polkivat käytännössä katsoen muut viljelijät ahdinkoon, meidän omalta kylältäkin yrittäjä joutui konkurssiin. No mitä nytten: kun siellä ruvetaan maksamaan oikeaa palkkaa näistä hommista, niin me syödään kohta sitten täällä espanjalaista kurkkua ja tomaattia.

Totuudessaan tällaisilla pk-sektorin yrittäjillä on ihan eri mahdollisuudet olla tässä hommassa mukana. Elinkeinoelämän keskusliittohan totta kai tukee tätä, koska heillehän on äärettömän iso hyöty siitä, että pk-sektorin yrittäjät eivät ole kilpailemassa suotta siellä jaloissa, koska totuudessaan se on niin, että ne piirtää, keillä on liitua. Ja kyllä me kaikki tiedetään, onko niillä liitua, keitä esimerkiksi EK omissa puheissaan aina puolustelee.

Jos meillä oikeasti teollisuus investoisi jatkuvasti tällä tasolla, mistä tällä hetkellä puhutaan, mitä edustajat Ovaska ja Kettunen puhuivat, niin eihän meillä olisi mitään hätää. Mutta jos me otetaan yksittäinen Kemin sellutehdas, niin se investointi on sitten nyt, ja todennäköisesti ei ensi vuonna ole sitä samaa investointia enää, pitää se muistaa. Ja jos meillä oikeasti menee niin loistavasti kuin äsken keskustalaiset edustajat antoivat ymmärtää, niin minkä takia, minkä takia, me ollaan näin taloudellisesti huonossa tilanteessa? Miksi? Miksi meillä menee taloudessa näin huonosti? Miksi me velkaannutaan ennätysvauhtia kaiken

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

aikaa? Ja millä oikeasti pärjäävät esimerkiksi kuljetusliikkeet näillä hinnannousuilla? Niillä ei ole oikeasti sitä liitua, mistä äsken juuri puhuin. Se on tässä se problematiikka. Ei meillä ole minkäänlaisia mahdollisuuksia tässä kilpailussa pärjätä tällä kustannustasolla.

Ei tarvitse olla kovin ihmeellistä Casion laskinta, että pystyy laskemaan sen, mitä tapahtuu oikeasti näillä hinnannousuilla, mitkä ovat nyt jo tulleet, saatikka mitä on tulossa päin. Sellaisia näkymiä ei ole, että nämä kaikki kulut tulisivat kauheasti missään nimessä laskemaan, koska ihmisten palkkoja on ruvettava nostamaan myös näitten laskujen myötä. [Puhemies koputtaa] Henkilökohtaisestikin sellainen sähkölasku pamahti viime kuussa, että hirvittää, jos olisin normaali työssäkäyvä ihminen. [Puhemies: Aika!] En tiedä, millä pystyisin sen maksamaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

18.16 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies ja hyvät kollegat! Me perussuomalaiset näemme, että ilmastovuosikertomukseen sisältyy laajasti sellaisia ilmastopoliittisia asioita ja toimenpiteitä, joita olisi voitu toteuttaa aikataulullisesti sekä myöhemmin että vähemmän kiireempään tahtiin. Eräs tällainen asia on juuri maatalous ja sen päästövähennykset.

Maatalouden osalta on hyvä huomata, että se ei ole ainoastaan kasvihuonekaasupäästöjen lähde, vaan se on metsien ohella yksi niistä harvoista sektoreista, joka pystyy myös sitomaan ilmakehästä hiiltä maaperään. Suotuisilla viljelykäytännöillä, kuten talviaikaisella kasvipeitteisyydellä, monivuotisilla nurmilla ja kevennetyillä maanmuokkauksella, tämä on mahdollista. Nyt on kuitenkin käymässä jälleen siten, että alkutuottajia moititaan siitä, että he eivät ole pudottaneet kokonaispäästöjään riittävästi. Tämä on jotain sellaista kehitystä, jota me perussuomalaiset emme hyväksy, sillä Suomessa tulee voida edelleen harjoittaa maataloutta, mukaan lukien turvemaat, ja huolehtia ruokaturvasta sekä huoltovarmuudesta.

Täällä on paljon parjattu turvemaita, ja täytyy sanoa, että viime kesänä sadon oikeastaan pelastivat nämä turvemaa. Tuolla savimailla sadot olivat todella heikkoja. Ne olivat jopa 20 prosenttia siitä, mitä ne ovat parhaimmillaan olleet, mutta turvemaa takasivat ja turvasivat meidän ruokahuollon edes osittain sillä laajuudella, miten se nyt vain onnistui. Tämä on ihan sairasta, että näitä turvemaita tietyt edustajat täällä parjaavat. Ne ovat olleet meidän turva. Niistä tulee aina sellainen keskivertosato. On kuivaa tai märkää, turvemaat pysyvät hyvässä kasvukunnossa.

Se on vaan näin, että tätä hiilineutraalisuustavoitetta pitäisi lykätä sieltä vuodesta 2035 vuoteen 2050, ja näitä säästyneitä miljardeja voitaisiin sitten kohdistaa kotitalouksiin kohdistuvien verojen ja maksujen alentamiseen, ja silloin arjen kustannukset eivät nouse liikaa. Aivan niin kuin edustaja Laakso tuossa esiin nosti, niin hukka perii meidät, kun elinkustannukset nousevat täällä näin korkealle ja perheillä ei jää rahaa elämiseen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

18.19 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Tulevaisuuteen pitää katsoa positiivisesti. Hieman perussuomalaisten suunnalta nytten tulee semmoista ajatusmaailmaa, että kaikki on menetetty, kun yksi UPM:n tehdas meni nytten Kotkan sijasta sinne Rotterdamiin. Mutta nyt täytyy muistaa, kyseessä oli tällainen biojalostamohanke, ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

kyllä, tähänkin maahan on aikoinaan tuonne pohjoiseen tätä biojalostamohanketta yritetty jo Vapon toimesta. Sitten myös kiinalaisetkin yrittivät tulla tämän hankkeen taakse, mutta käsittääkseni hanke vain ei ollut kustannustehokas eikä kannattavaa liiketoimintaa. Ja tämmöisissä tilanteissa ei kannata liiketoimintaa harjoittaa, varsinkaan, jos tämmöiset tehtaot toimisivat sitten yhteiskunnan tukivarojen varassa — että ei me lähdetä tämmöisiä biojalostamoita laittamaan mihinkään Kansaneläkelaitoksen toimeentulotuen piiriin.

Mutta semmoisia tehdasinvestointeja kannattaa edistää, jotka ensinnäkään eivät ole ongelma tässä ilmastonmuutoksen torjunnassa vaan ratkaisu. Yksiä tämmöisiä tehtaita ovat nämä biotuotetehtaot, elikkä nyten kansankielellä — niin kuin edustaja Laakso tässä toi esille — sellutehtaot. Elikkä nämä tehtaot tuovat sen selluntuotannon ohessa myös sivutuotteina näitä bioöljyjä. Ne tuottavat myös sähköä, ja ennen kaikkea ne ovat ratkaisu siihen, että me olemme menossa tästä fossiilitaloudesta kohti biotaloutta, eli ne ovat sitten myös niitä tehtaita, jotka tuovat niitä biotuotteita. Että jos vaikka Helsingissä tulevaisuudessa tilaisuuksissa, näissä lihattomissa tilaisuuksissa, ei syödä lihaa, niin olisi kuitenkin toivottavaa, että ne pikarit ovat muovipikareitten sijasta sitten biotuotteilla tuotettuja pikareita.

Mutta, arvoisa puhemies, me keskustelemme siis tästä ilmastovuosikertomuksesta. Minun mielestäni tämä on oikein hyvä työkalu. Tässä on hyvät raportit: missä ollaan ja mihin ollaan menossa ja mitkä ovat tavoitteet. Myös tämä Nuorten Agenda 30 -ryhmähän nosti lausunnossaan valiokunnalle sen, että ilmastopolitiikkaan tulee kuulua olennaisesti myös uudelleen kouluttautumis- ja työllisyysmahdollisuuksia. Tästä minä olen myös täysin samaa mieltä. Nimittäin tuolla pohjoisessa metsät kasvavat ennätysvauhtia. Me tarvitsemme ne hyötykäyttöön kestävä kehityksen mukaisesti. Sinne tarvitaan uusia metsäkoneenkuljettajia, tukkirekankuljettajia, prosessiteknikan työntekijöitä. Ja, puhemies, tällä me tuomme sitä vaurautta tähän yhteiskuntaan, millä me maksamme näitä valtion velkoja, mitä on syntynyt tähänkin koronan myötä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Sipilä, olkaa hyvä.

18.22 Juha Sipilä kesk: Arvoisa herra puhemies! Se on totta, että me emme näillä omilla kansallisilla ratkaisuiltamme voi ratkaista maailman päästöongelmaa. Mutta se, mitä me voimme tehdä, on se, että me olemme eturintamassa kehittämässä teknologiaa ja erilaisia ratkaisuja, millä myöskin globaali ongelma osin ratkaistaan.

No, sitten näistä investoinneista: minä olen ihan samaa mieltä kuin täällä, kun ollaan huolissaan näistä investoinneista, jotka eivät päädy Suomeen, että jokaisesta pitää taistella ja kilpailla, että saataisiin pidettyä ne Suomessa.

Joka ainoassa kuulemisessa joka ainoa elinkeinoelämän edustaja aloittaa oman esityksensä, kun puhutaan ilmastonmuutoksesta, että olemme täysin sitoutuneita EU-tavoitteisiin, olemme täysin sitoutuneita Suomen tavoitteisiin. Missä se meidän ongelma sitten on? Edustaja Laakso nosti esiin investointien vähäisyyden, ja olette oikeassa siinä. Suomessa investoidaan vähemmän kuin mitä ovat vuosittaiset poistot, eli meidän tehtaamme ja investointimme rapautuvat koko ajan. Nyt on ollut hyvä pätkä, mutta jos me katsotaan vähän pidemmällä jaksolla, niin näin on.

Ongelma minun mielestäni ei ole ilmastopolitiikassa, vain kokonaiskilpailukyvyssä, kustannustasossa ja vaikkapa työrauhakysymyksessä. Näihin on viime aikoina viitattu. Eli teollisuus on vahvasti sitoutunut mutta äärimmäisen huolissaan siitä, että emme tekisi näi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

tä ilmastotoimia kustannustehokkaasti. Päästökauppa on hyvä esimerkki siitä, miten markkinat toimivat tässä ja pakottavat yritykset ja myöskin meidät poliittiset päättäjät tekemään kustannustehokkaita ratkaisuja. Minä painottaisin kyllä, että tätä vuoropuhelua teollisuuden yritysten kanssa — ennen kaikkea niiden yritysten, jotka tekevät ilmastonmuutosta parantavaa teknologiaa — meidän poliittisten päättäjien pitäisi käydä jatkuvasti.

Puhemies Matti Vanhanen: Kiitoksia. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

18.24 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Ilmastopolitiikkaa voi tehdä monella tavalla. Ajattelen, että sitä voi joko tehdä hyvin tai sitä voi tehdä huonosti, mutta sitä ei voi olla tekemättä tässä lämpenevässä maailmassa, ja kun koko maailma käytännössä on tekemässä vihreää siirtymää, niin me emme voi Suomeksi olla ulkona tästä.

Tällä hetkellä tässäkin salissa keskusteluttaa polttoaineiden maailmanmarkkinahinnan nousu, ja se on kieltämättä kouriintuntuva monelle suomalaisellekin. Energian hinnan nousu on todellakin dramaattista, ja se tuntuu monen suomalaisen lompakolla. Hyvää ilmastopolitiikkaa onkin sellainen, että pyrimme irti niistä kalliista tuontifossiilisista, jotka tämän tilanteen ovat aiheuttaneet. Huonoa ilmastopolitiikkaa taas olisi sulkea silmät tältä ilmiöltä — esittää, ettei mitään tapahdu, olla tekemättä mitään, maksaa samaa korkeaa hintaa jatkossakin.

Samalla, kun teemme tätä siirtymää kohti kotimaisia uusiutuvia polttoaineita, on tärkeää myös helpottaa ihmisten arkea juuri nyt, kun hinnat ovat nousseet radikaalisti. Suomessa on tehty määrätietoista työtä fossiilisten polttoaineiden vähentämiseksi. Tämä hallitus on panostanut ennätysmäärän vihreään siirtymään ja puhtaaseen energiaan. Näemme jo nyt Euroopassa, että maissa, jotka ovat tehneet näitä toimia vähemmän, hinta ihmisten lompakolla tuntuu kaikista korkeimmalta. Onkin kurja ja jopa hurja nähdä, että perussuomalaiset tässä salissa vaativat täällä ilmastotoimien hidastamista.

Ihmisten huoli omasta taloudesta todellakin vaatii siis ratkaisuja. Monella oma auto on ainut tapa päästä töihin, monella talo lämpiää sähköllä tai kaasulla tai öljyllä, ja siitä tilanteesta on vaikea päästä pois, eikä se ole mahdollista eikä tietenkään välttämättä edes taroituksenmukaista. Siksi meidän täytyy olla valmiita tukemaan näitä ihmisiä, keillä tilanne on tällä hetkellä huono. Meidän täytyy löytää erityisesti tapoja tukea pienituloisia ihmisiä sekä vähäpäästöisissä hankinnoissa että tässä akuutissa henkilökohtaisen talouden kriisissä.

No, täällä on puhuttanut myös maatalouden kannattavuuskriisi. Se liittyy pitkälti myös näihin energian hintojen nousuihin sekä suoraan että välillisesti. Se ei johdu maatalouden ilmastotoimista — niitä ei ole vielä ihan hirveästi edes päästy tekemään. Itse kannatan ja olen sen usein tässä salissakin sanonut, että kannatan niitä maatalouden ilmastotoimia, mitkä parantavat samalla kannattavuutta. Se voi olla maaperän kasvukunnon parantamista, uutta teknologiaa [Puhemies koputtaa] ja automatisoitua seuranta- ja markkinoiden kehittämistä suosimaan kotimaista, vähäpäästöistä, [Puhemies: Kiitoksia!] ilmastoystävällistä ruokaa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

18.28 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Aloitettaisiinko maatalouden ilmastotöiden teko sillä, että tunnustettaisiin tosiasiat ja hyväksyttäisiin se tosiasia, että tur-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

vepellot eivät tuota sitä 8:aa miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia? Olisiko joskus hyvä puhua totuuttakin? Sitä aina elämässäni olen tottunut arvostamaan.

Mutta sitten, arvoisa puhemies, ettei jää pöytäkirjaan väärä tietoja, sanon tarkat luvut tällä hetkellä: Suomi kuluttaa sähköä tällä hetkellä 12 862 megawattia, sillä teholla. Tuotamme vähän vajaa 9 400 ja tuomme 3 500. Tämän hetken pörssihinta on 224 euroa megawatilta, mikä tarkoittaa kilowattihinnassa sähkölaskun maksajalle, jos on pörssisähkösovimuksen tehnyt, noin 50 senttiä veroineen ja siirtomaksuineen. Sitten ydinvoima on se vakio, 2 800. Kunhan Olkiluoto kolmonen lähtee, niin tuohon tulee lisää sitten totta kai. Mutta kaukolämmön yhteistuotanto, joka turpeella ja puulla tehdään tällä kertaa, on 2 874 megaa. Se on enemmän tällä hetkellä kuin ydinvoimalla tuotetaan. Millä te, arvoisa ministeri, korvaatte tämän 2 874 megaa, kun turve loppuu ja pelkällä puulla ei voi ajaa CHP-sähköä? Millä te korvaatte sen? Sanokaa minulle. Minä olen monelta ministeriltä kysynyt, mutta kukaan ei ole vielä vastannut. Tuulivoimaa tuotetaan tällä hetkellä 16 megawattia. Millä me hoidamme tämän huoltovarmuuden, kun on tyyntä — ja kovalla pakkasella on tapana aina olla tyyntä? Mistä me otamme sen sähkö, koska silloin me olemme menettäneet täysin tuulivoiman, ja miten tuotettaisiin silloin tuo melkein 3 000 megaa CHP-sähköä, kun sitä ei enää ole, kun turve kielletään tai on kielletty?

Jos me venäläisen maakaasun varaan laskemme ja sen jälkeen röyhistelään rintaa täällä eduskunnassa, että me teemme ympäristötekoja, niin sehän on vuosituhannen puhallus, huijaus suorastaan. Eihän se pidä paikkaansa. Minua hirveästi harmittaa tällainen rinta rottingilla kulkeminen ja ympäristötekoilla kehuskelu, vaikka totuus on ihan muuta. Olen elämässäni tottunut siihen, että totuus pitää sanoa niin kuin se on. Tällainen kaunistelu minua ottaa niin sapesta, että en tiedä, mitä lääkettä siihen saa. Varmaan hyvät yöunet auttavat siihen aika paljon.

Mutta, arvoisa puhemies, olisiko eduksi tälle talolle vihdoinkin ja viimein tunnustaa tosiasiat? Tällaisen ilmastohumpan, mitä nyt on tanssittu, Suomen kansa maksaa valtavan kalliina sähköinä, armottoman kalliina liikennepolttoaineina, häviävinä työpaikkoina, metsäteollisuuden katona. Vihreä siirtymä tarkoittaa näköjään sitä, että metsäteollisuuden siirtyminen tästä maasta pois hyväksytään. Kuten te tiedätte, arvoisa ministeri ja Suomen eduskunta, UPM:n ja Stora Enson osake-enemmistö omistetaan jo ulkomailla. Ainoastaan Metsä Group suurista yhtiöistä on suomalaisessa omistuksessa. Tämän pitäisi saada herätyskellot soimaan, hälytyskellot soimaan, [Puhemies koputtaa] että näin ei voi jatkaa, ei kerta kaikkiaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

18.31 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Hoskonen on asiantuntija näissä turveasioissa, [Hannu Hoskosen välihuuto] mutta minä keskityn nyt tähän maatalousasiaan, johon meidän keskustan edustaja Kiviranta teki hyvän esityksen. Eli nyt kun meillä näitä komiteoita on paljon, niin kyllä myös maatalouden osalta tarvittaisiin komitea, joka etsii keinoja tämän kannattavuuden parantamiseksi. Toivottavasti siihen ministeri myöskin tarttuu ja lähdetään yhdessä hakemaan ratkaisuja.

Täällä täytyy myös korjata muutama asia, mitä oppositiosta tuli, kun puhuttiin taloudesta ja työllisyydestä. Tuli mieleen, kun edustaja Sipilä istuu täällä salissa, että kun siitä ajasta, kun edustaja Sipilä aloitti pääministerinä, tullaan tähän hetkeen, niin meillä on 210 000 työllistä enemmän. Meidän työllisyysaste on noussut 66,9:stä 73,5:een, eli on tehty toimia,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

jotka ovat tuottaneet tulosta. Siksi kysyn edelleen perussuomalaisilta: minkälaisiin toimiin te olette valmiita, ja miten me saisimme teidät mukaan näihin yhteisiin talkoisiin tämän ilmastotyön osalta mutta myöskin osaltaan yritysten ja työpaikkojen luomiseksi Suomeen?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mattila, olkaa hyvä.

18.32 Hanna-Leena Mattila kesä: Arvoisa puhemies! Maailman hyväosaisiin maihin kuuluvana valtiona meillä on toki velvollisuus näyttää muille maille esimerkkiä myös ympäristöasioissa. Tässäkin on kuitenkin säilytettävä kohtuullisuus. Varsinainen vaikutustyö tehdään niissä pöydissä, joiden äärelle ovat kokoontuneet maailman suuret valtiot, jotka ovat niitä suurimpia päästöjen aiheuttajia. On tärkeää, että Suomi hoitaa oman osansa. Olemme mukana vaikuttamistyössä ja myös viemässä näihin ilmastotoimissaan Suomen perässä tuleviin maihin edistyksestä ilmastoteknologiaamme.

Tosiaankin sen sijaan, että maalaisimme synkkiä kuvia maailmanlopusta tai kieltäisimme tieteellisen tosiasian nimeltä ilmastonmuutos, olemme mukana ratkaisemassa ilmiöön liittyviä kysymyksiä. Keskustalle on kuitenkin tärkeää, että asiat tehdään oikeudenmukaisesti ja alkutuottajia syylistämättä. Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliiton puheenjohtaja sanoi taannoin selkeästi, että on alkutuottajan etu olla mukana ilmastonmuutoksen vastaisessa työssä. Maanviljelijän harjoittama elinkeino jos jokin on riippuvainen sääolosuhteista. Huono satovuosi näkyy huonona tilinä.

Arvoisa puhemies! Olen kansanedustajan työssä päässyt tutustumaan lähemmin, minkälaista on harjoittaa alkutuotantoa tämän päivän Suomessa. Minulle on välittynyt kuva hätätilasta. Tuotantovaatimukset ovat huippuluokkaa, johon Suomen tunnolliset tuottajat pyrkivät. Pienet tilat eivät ole enää kannattavia, kun kaiken pitää olla suurta ja jatkuvasti tiukentuvien määräysten mukaista. Tämä tarkoittaa isoja investointeja yleensä velkarahalla. Yhdessä maatalouden heikon kannattavuuden kanssa velkainvestoinnit ovat uuvuttava yhdistelmä. Olemme Suomessa tottuneet pitämään omaa korkeaa omavaraisuusastetta itsestäänselvyytenä. Karkea tosiasia on, että viikoittain yhä useampi tuottaja lopettaa heikon kannattavuuden ja työuupumuksen vuoksi eikä uusia tule tilalle. Tuottajat tietävät, että suomalaiset arvostavat kotimaista ruokaa, mutta kokevat, että poliittinen ilmapiiri heitä kohtaan on vihamielinen. Tämä on monen tuottajan suulla esiin tuotu tuntemus.

Meidän päättäjien olisi hyvä pitää eräs tosiasia mielessä: Jos viivan alle jää miinusmerkkinen luku, ei voi tehdä investointeja eikä kohta ole elinkeinoa, jota voisi harjoittaa. Tilanteen pahentuessa kansallinen ruokaturvamme ja huoltovarmuutemme ovat uhattuina. Ilmastonmuutoksessa pitäisi päinvastoin varautua tuottamaan ruokaa myös muulle maailmalle, sillä Suomi on ilmastonmuutoksen kehitysnäkymässä niiden maiden joukossa, joissa elinolosuhteet säilyvät siedettävänä. Maatalouden asia pitäisi olla meidän kaikkien yhteinen asia.

Toivonkin, että eduskunnassa kiinnitettäisiin erityistä huomiota myös alkutuottajien jaksamiseen. Ovatko kaikki täällä eduskunnassa tietoisia siitä, mitä kuuluu meidän tuottajille, mitä kuuluu suomalaiselle ruoantuotannolle ja mikä on suomalaisen maatalouden tulevaisuus? Myös minä pidän hyvänä edustaja Kivirannan esitystä parlamentaarista maatalouskomiteasta. Toivottavasti löydämme yhteiseksi tavoitteeksemme maatalouden ahdinkotilan ratkomisen ennen kuin se on liian myöhäistä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen, Kimmo, olkaa hyvä.

18.36 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Meillä on keskustelussa ilmastovuosisikertomus, ja voin vakuuttaa puhemiehelle, että tämä ei ole eduskunnan viimeinen ilmastovuosisikertomus, jota tullaan käsittelemään. Ilmiö on pysyvä, vakava, haaste koko ihmiskunnalle, ja me joudumme nyt käymään tätä tästä näkökulmasta lävitse, myöskin omaa talouttamme, yhteiskuntavastuutamme ja viime kädessä globaalivastuutamme. Tässä suhteessa on hyvä, että me käymme täällä ministerin läsnä ollessa tätä keskustelua — kiitokset siitä.

Hyvin olennaista näissä puheenvuoroissa, joita on tullut vastaan, on ymmärrys siitä, että tämä on globaali ilmiö, koko maailmaa koetteleva ilmiö. Ja kyllä, aivan oikein on sanottu: vastuu on yhteinen, kaikkien maiden yhteinen, ja erityisen suuri vastuu on niillä, jotka ovat suuria maita, jotka kantavat itse asiassa suurinta taakkaa näistä ilmastopäästöistä. Mutta tämä väite ei poista ollenkaan sitä vastuuta, mikä meillä on suomalaisina. Meidän on kannettava oma vastuamme, ja on hienoa, että Euroopan unioni yhteisellä politiikalla on maailman johtavin toimija ilmastotavoitteiden asettamisessa, ja Suomen täytyy olla siinä kärkijoukossa, koska ainoastaan sillä me saamme sananvaltaa — vain sillä me saamme sananvaltaa vaatia muilta, niiltä isoilta toimijoilta, joihin me usein viittaamme. Ilman sitä me olemme itse asiassa sekä voimattomia suhteessa itse ilmastomuutokseen että myöskin voimattomia tämän poliittisen ratkaisun hakemisessa. Tämä on tässä tärkeää.

On sanottu, että tällä on suuria kustannuksia taloudelle. Kyllä, varmasti on, tämä maksaa, tämä ilmastomuutoksen torjunta, mutta uskallan melkein sanoa vakuuttavasti — puhemiehelle jo viittasin siitä, että näitä ilmastovuosisikertomuksia täällä tullaan käsittelemään vuosi vuodelta — että se maksaa enemmän, jos me emme tee mitään, ja siinä suhteessa kannattaa nyt tässä toimia. Kaiken lisäksi on vielä niin päin, että olemalla kärkijoukossa — me olemme kärkijoukossa, mihin edustaja Sipiläkin omassa puheenvuorossaan viittasi — siinä, että me pystymme kehittämään teknologiaa, osaamista, jolla on sitten talouskasvuummekin myötävaikuttavia tekijöitä, lisäämme omaa kilpailukykyämme.

Puhemies! Muistan hyvin, kun täällä eduskunnassa käytiin 90-luvulla keskustelua, kun tehtiin ydinvoimaratkaisuja. Jotkut täällä salissa tuhahtivat, että kuvitteletteko te ydinvoiman vastustajat, että tuulimyllyillä tätä maan energiahuoltoa hoidetaan — hyvin pilkkaava tilanne. Miten me nyt suhtaudumme tuulivoimaan laajasti? Me myöhästyimme teknologian kehittämisessä verrattuna Tanskaan ja moniin muihin maihin, jotka ovat todella investoineet tähän paljon, merkittäviä tuotekehittelyitä tässä, myöskin vientipanoksia, jotka liittyvät tuulivoimaan. Me myöhästyimme osittain näistä tuulivoimaratkaisuista, joista me nyt olemme selkeästi ymmärtäneet, että se on vaihtoehtoisena energiamuotona erittäin tärkeä. Älkäämme myöhästykö tästä ilmastomuutosprosessista. Tämä on myöskin taloudellinen etu Suomelle.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

18.39 Tuomas Kettunen kesk: Herra puhemies! Haluan kiittää tästä hyvästä keskustelusta, ja haluan kiittää myös ympäristö- ja ilmastoministeriä siitä, että olette kuuntelemassa tämän keskustelun loppuun asti. Tämä on tärkeä, tärkeä keskustelu.

Ehkä enemmän omat puheenvuoroni ovat menneet tuonne metsäteollisuuden ja metsien kestävä kehityksen käyttöön, ja haluan myös tämän viimeisenkin puheenvuoroni käyttä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

metsistä. Nimittäin omassa maakunnassani Kainuussa hiilinielut ovat tällä hetkellä yli viisi kertaa isommat kuin maakunnan kasvihuonepäästöt — yli viisi kertaa isommat ovat hiilinielut tällä hetkellä Kainuussa kuin ovat Kainuun maakunnan kasvihuonepäästöt. Ja Kainuun maametsäalasta 95 prosenttia on metsää, metsämaata on 1,6 miljoonaa hehtaaria, josta puuntuotannossa on 75 prosenttia. Metsä- ja kitumaan alasta on suojeltu 11,7 prosenttia, joka on Lapin jälkeen toiseksi eniten. Kainuun metsien kasvu- ja puumäärät ovat suuremmat kuin koskaan aikaisemmin. Tämä on Luonnonvarakeskuksen tilastoista. Vuosina 16—19 hakkuut ja luontainen poistuma olivat keskimäärin 2,8 miljoonaa kuutiota vuodessa pienemmät kuin tuorein mitattu kasvu. Elikkä meillä voitaisiin enemmänkin käyttää kestävän kehityksen mukaisesti metsiä hyötykäyttöön meidän kansantalouden hyväksi.

Ja tämän halusin tuoda ihan sen vuoksi vielä tähän keskusteluun, että edelleenkin meillä metsät ovat sitä vihreää kultaa, jolla me pystymme ensinnäkin pitämään huolen siitä, että kun hiilinielut voivat hyvin, niin silloin myös ilmasto voi hyvin. Ja ennen kaikkea haluan siitä muistuttaa, että näillä tehdasinvestoinneilla — olivatpa ne sitten mekaanista puuteollisuutta elikkä puurakentamisen osa-alueelle tai kemiallista metsäteollisuutta, millä siirrytään fossiilitaloudesta biotalouteen — näillä ratkaisuilla pystytään edesauttamaan sitä, että ilmasto voi tulevaisuudessakin hyvin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Risikko, olkaa hyvä.

18.41 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Olen kuunnellut tätä keskustelua ilmastopolitiikasta tuolla omassa työhuoneessani. Ensiksikin valiokunnan puheenjohtajalle suuret kiitokset siitä, että olette tehneet hyvän työn. Ja sitten ministerille, joka on suhteellisen tuore ministeri, niin tämä on oikea tapa: istua täällä koko ilta ja kuulla, mitä täällä puhutaan. Se on juuri sitä hyvää asennetta ministerin työssä.

Mutta mihin asiani liittyy, on se, minkä edustaja Mattila itse asiassa otti hyvin puheeksi — maatalouden ahdinko — siitä syystä, että ilmastopolitiikka ei saisi lisätä maatalouden ahdinkoa. Me olemme todella vaikeassa tilanteessa. Tällä hetkellä esimerkiksi Etelä-Pohjanmaalla ja yleensäkin Pohjanmaalla, mistä itse tulen, on todella vakava tilanne maatalousyrittäjillä. Tein siitä kirjallisen kysymyksen viime joulukuussa, olen saanut siitä vastauksen, ja sitä nyt mietin sitten, että miten ministeri Lepän kanssa siitä vielä keskustelisin, mutta joka tapauksessa: ei lisätä maatalouden ahdinkoa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

18.43 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Ovaska tuossa äsken kyseli perussuomalaisia mukaan tähän ilmastopolitiikan toteuttamiseen. Totean siihen, että me olemme kyllä aika pitkälti, ainakin henkilökohtaisesti, edustaja Hoskosen linjoilla näissä kysymyksissä ja korostamme hyvin voimallisesti samoja näkökulmia ja faktoja, jotka hän on tuonut täällä ansiokkaasti esille. Tässä suhteessa pyydän edustaja Ovaskaa kääntymään edustaja Hoskosen, ryhmätoverinsa, puoleen.

Arvoisa puhemies! Täällä on vaadittu — ja taitaa olla aloitteitakin — ilmastohätätilan julistamista Suomeen. Mielestäni tarvittaisiin ilmastopolitiikan hätätilan julistaminen, koska tämä ilmastopolitiikka, mitä nyt hallitus harjoittaa kokoomuksen tuella, on johtamassa sellaiseen tilanteeseen, kehitykseen maassa, että suuri osa kansasta ajautuu todella talou-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

dellisesti ahdinkoon. Nämä viimeiset tiedot maaseudun taloudellisesta kehityksestä ovat äärimmäisen huolestuttavia. Äsken näytettiin television uutisissa ajankohtaista inflaatioluvuista. Se on maaseudulla kaikkein suurinta tällä hetkellä, inflaatio. Siellä ovat polttonesteet kaikkein kalleimpia, mitä pohjoisemmaksi mennään, mitä harvemman asutuksen alueille mennään. Siellä liikenne, autoilu, on välttämätöntä, ja siellä siitä joutuu maksamaan aivan kohtuutonta hintaa, jossa on suuri ilmastolisä tällä hetkellä. Siellä ei ole liikumiselle vaihtoehtoa muulla kuin omalla autolla, niin kuin kaikki hyvin tietävät, ja monella ei ole varaa ostaa uusia, kalliita sähköautoja, eikä niillä siellä edes valitettavasti pärjää.

Maatalous on asia, joka on maaseudulla tietysti se tärkeä elinkeino ja meille jokapäiväinen ruoantuottaja. Sillä puolella on todella hätätilan julistamisen tarve. Tuolla syksyllä, kun käsiteltiin maatalousjaostossa tämän vuoden budjettia, tuli selkeästi ilmi, että maatalouden ahdinko on syvenemässä päivä päivältä. Maaseudulla vielä lisäksi on kauppa keskittynyt niin, että siellä on monilla kirkonkylillä enää yksi kauppa jäljellä, ruokakauppa, vähittäiskauppa, ja hinnat ovat sen mukaiset. Tilanne kehittyy tähän suuntaan koko ajan.

Nyt on sotien myötä myös tämä sosiaali- ja terveyspalvelujen keskittyminen edessä. Aivan varmaan se ei kosketa suoraan ilmastopolitiikkaa, mutta kaikki tavallaan kuitenkin koontuvat tähän samaan teemaan.

Sitten tämä energiapuoli. Tällä hetkellä turve on ajettu alas. Se iski maaseudulla satoihin yrittäjiin, ja niistä suuri osa oli ja on ollut yksityisiä toiminimiä, joitten talot ja omaisuus on pantattu sen tuotannon varaan ja tulojen varaan, ja velat ovat päällä. Nyt romutus-palkkiolla sitten hoidetaan ahdinkoa jossain määrin hallituksen toimesta. Tämä ilmastopolitiikka on täysin järjetöntä ja vastuutonta tällaisella vauhdilla. Perussuomalaiset ovat valmiita tekemään ilmastopolitiikkaa mutta eivät tällaista ihmisiä kurittavaa, teollisuutta ulkomaille ajavaa politiikkaa, [Keskeltä: Ei pidä paikkaansa!] jolla Suomen riippuvuutta muun muassa tuontienergiasta vain lisätään. Emme me kylläkään voi tuulella turvata tulevaisuuttamme. Kyllä me tarvitsemme kunnan polttoaineita. Vaikka se ilmasto lämpenisi-kin, niin kuitenkin menee vielä vuosikymmeniä ja ehkä pysyvästi, niin että emme voi niitä ongelmia tällä tavalla ratkoa. [Eduskunnasta: Lisää ydinvoimaa!]

Arvoisa puhemies! Täällä on sitten puhuttu, että ruvetaan tukemaan. Meillä on jo aikamoinen tukiviidakko tässä yhteiskunnassa, ja lisää pitäisi tukea ja tukea ja tukea. Ei suomalainen talonpoika, ei maaseudun asukas eikä kaupunkilainenkaan halua tukien varassa elää, vaan se haluaa tehdä töitä ja saada sitä kautta ansiot, joilla elää itse ja elättää perheensä ja maksaa veronsa yhteiseen kassaan.

Arvoisa puhemies! Suomen hallituksen tavoite vuoden 2035 hiilineutraalisuuteen on täysin kohtuuton. Annamme tällä vuosimäärällä kymmenen vuoden etulyöntiaseman Ruotsille ja 15 vuoden etulyönnin muulle EU-alueelle. Miksi? Keskusta, miksi te olette valmiita tällaista politiikkaa harjoittamaan, että asetatte tällaiset tavoitteet, vaikka me voisimme teknologian ehdoilla edetä rauhallisesti, asiallisesti ja kansaa kuunnellen ja tasa-arvoa ja erityisesti maaseutua ajatellen mennä eteenpäin kohti puhtaampaa kotimaista uusiutuvaa energiaa?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kvarnström, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

18.49 Johan Kvarnström sd: Ärade talman, arvoisa puhemies! Kiitos ministerille ja valiokunnan puheenjohtajalle, vaikka hän ehti lähteä.

Maataloudesta on puhe, ja tilanne on tosiaan vaikea. Pitää muistaa, että meillä on ilmastotiekartta maataloudelle jo, mutta sen toimeenpano vaatii vielä lisää tukea, resursseja ja osittain myös tutkimusta.

Ilmastovuosikertomus on tietenkin tärkeä työkalu ilmastopolitiikassa, ja voi keskustella ensinnäkin siitä, miten kertomus toimii ja kehittyy instrumenttina, ja toiseksi itse sisällöstä. Olemmeko oikealla tiellä? Ilmastovuosikertomuksen pääviestihän on, että päästövähennystoimia tarvitaan kaikilla sektoreilla ja toimialoilla, ja erityisesti taakanjakosektorin vuoden 2030 tavoite on haastava. Kertomusta on kehitetty eduskunnan hyväksymien aikaisempien lausumien mukaisesti strategisempaan ja kokonaisvaltaisempaan suuntaan. Tämä on hyvä asia, mutta herättää myös kysymyksen jatkosta. Miten paljon kertomus voi ja sen pitää kehittyä? Miten laaja kertomus on tarkoituksenmukainen?

Ärade talman! Klimatårsberättelsen är viktig och det kan diskuteras framförallt dels hur den fungerar som verktyg och instrument, dels vad gäller själva innehållet och hur utsläppsutvecklingen ser ut. Som det konstateras i betänkandet är huvudbudskapet i klimatårsberättelsen att det behövs åtgärder för att minska utsläppen inom alla sektorer och branscher och att det finns utmaningar särskilt i fråga om ansvarsfördelningssektorns mål för 2030.

Vad gäller dokumentet som instrument har det utvecklats år för år, och den tredje klimatårsberättelsen är den mest omfattande och på flera sätt bästa hittills. Det är välkommet. Det väcker samtidigt förstås frågor om hur omfattande det är ändamålsenligt att just detta instrument är för att tjäna sitt syfte, och det måste förstås bestämmas i samband med förnyelsen av klimatlagen. Det är viktigt att utvecklingsutsikterna när det gäller utsläppsminskningen går i rätt riktning — med undantag för de konsumtionsbaserade utsläppen — och vi måste i allt detta hålla fast vid att omställningen till ett klimatneutralt välfärdssamhälle bör ske på ett socialt och regionalt rättvist sätt.

Alla som går i bräschén vinner, och Finland ska vara där. Det kommer att ske utfasning och infasning och vi måste se till att de överlappar varandra så gott det går och kompensera, erbjuda stöd och ersättningar och få alla involverade så att den rättvisa omställningen är ett inkluderande projekt. Folks frustration väcks om åtgärder leder till så kallat kolläckage, och så kallade koltullar för EU är ju på gång, som vi vet, men det är också väldigt komplicerat. [Puhemies koputtaa] Men vi har också goda nyheter som till exempel fossilfritt stål. — Tack.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Laakso, olkaa hyvä.

18.52 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Haluan vielä sen verran tosiaankin kertoa, kun täällä paljon kehutaan sitä, miten elinkeinoelämä ja teollisuus haluavat Suomessa tehdä tätä vihreää siirtymää, että minulla henkilökohtaisesti ei ole sitä mitään vastaan, mutta jos he ovat niin innokkaita sitä tekemään, miksi meidän tarvitsee tehdä pakottavaa lainsäädäntöä siihen hommaan? Minkä takia me ei voida antaa heidän tehdä sitä omalla painolla ja antaa sitten meidän pk-sektorin tehdä sitä niin kuin he pystyvät tekemään?

Aika harva kuitenkaan oikeasti missään nimessä pk-sektorillakaan niin kuin tahalleen käyttää esimerkiksi fossiilisia polttoaineita tai jotain muuta vastaavaa. Kyllä niihin on vain

Pöytäkirjan asiakohta PTK 3/2022 vp

yksinkertaisesti syynsä, että näin joudutaan tekemään. Kuljetusliikkeitten on pakko ajaa dieselillä, koska vaihtoehtoja ei ole, ja pakottaminenkaan ei auta siihen vaihtoehtoon vaan vain kallistaa sitä hommaa.

Jos oikeasti tämä vihreä siirtymä on Suomen teollisuuden kannalta äärettömän hyvä asia ja kaikki haluavat sen tehdä, eihän me tarvita pakottavaa lainsäädäntöä. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.